

A BUDAPESTI
SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATÁNAK
É R T E S I T Ő J E.

EGYEDÜLI HIVATALOS SZAKKÖZLÖNY. — KIADJA AZ IPARTÁRSULAT.

Az „Értesítő”-t a társulat tagjai díj nélkül kapják.

Megjelenik minden hó utolsó napján 1000 példányban.

Kéziratok a szerkesztőséghez küldendők be.

A választmány megbízásából szerkeszti: a társulati titkár.

SZERKESZTŐSEG:

Budapest, IV. kerület, Himzö-utca 1. szám földszint.

Hirdetéseket csak ajánlhatónak ismert céégektől fogadunk el.
HIRDETÉSEKET
a társulat titkársága (Budapest, IV. kerület, Himzö-utca 1. szám földszint) veszi fel.

EGYSZERI HIRDETÉS ÁRA:

Egész oldalra terjedő nagyságban	20	frt	—	kr.
„ „ „ „ „	10	„	—	„
„ „ „ „ „	6	„	—	„
„ „ „ „ „	3	„	50	„

Egész évre szóló hirdetésenként 20% engedmény.

A folyó évben tartott országos magyar vendéglős-kongresszus kebeléből kiküldött végrehajtó-bizottság t. tagjait ez úton is van szerencsénk figyelmeztetni, hogy a végrehajtó-bizottság folyó évi november hó 24-ikén, d. e. 9 órakor, Budapesten, Gundel János „István főherceg”-hez címzett szállodájában, kezdi meg tanácskozásait.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1896. év szeptember havának 28., 29. és 30-ik napjain, az ezredéves kiállítás területén levő ünnepélyek csarnokában, mindhárom napon délelőtt 9 órakor megtartott országos magyar vendéglős-kongresszuson

Jelen voltak:

Angyal Vilmos (Alsó-Dabas), ifj. Marsch János (Apatin) Huzó István, Gavrietti Miklós, dr. Lux Ubald (Arad), Szker-gula József (Babocsa), Schweifer József (Bács-Almás), Boskó Soma (Bács-Topolya), Wagner Ferencz, Battiszi József (Baja) Czikora Lajos (Bodzaforduló Háromszék), Lengyel Zsigmond (Bonyhád), Paradeiszer Vilmos (Bród), Gundel János, Bereczki Lajos, Bányai József, Reitter György, Tólos Lajos, Heinczel Mihály, Mayer Ferencz, Glück Frigyes, Stadler Károly, Takács Lajos, Tóth József, Schmiedt Konrád, Wohlfarth Vilmos, Haselbeck János, Kiss Ferencz, Szőke Imre, Lichter Lajos, Werderics János, Kerper Ferencz, Gürsch Ferencz, Wilbur-ger Károly, Gombás István, Stéger István, Hauber Alajos, Mehringer Rezső, Kreisz István, Pandur József, Palády László, Pulay Gyula, Kamarás Mihály, Pácsi János, Kreisz József, Schwetz Mihály, Honti Ferencz, Förster Konrád, Léth Lajos, Schmitt Konrád, Simon Pál, Weisz Jakab, Kramer Miksa, Mayer János, Schermann Mihály, Salacz Nándor, Szuchy Ferencz, Müller Antal, Lippnik Károly, Kern Ferencz, Bittner József, Fischer N., Raposs Árpád, Leimetter János, Schnell József, Novotny Károly, Czimerl József, Mosch Béla, Koczor Rezső, Morbitzer Lőrincz, Schmauder József, Fürst Tivadar, Hell Ferencz, Hausknecht János, Maloschik János, Steinbeisz János, Maloschik Antal, Holstein Zsigmond, Holz-warth Lajos, Hein Lipót, Szikszay Ferencz, Lindmayer

Ferencz, Mayer József, Schleisz Károly, Wampetits Ferencz Koch Kornél, Ján Ede, Weisz Bertalan, Rettinger Ferencz, Nagy Jenő, Czimmermann Fülöp, Göczy Rezső, Pavelka Nándor, Reiner Adolf, Reitter Nándor, id. Kammer Ernő, Blaschka István, Wampetits Mátyás, Rajágh Lajos, Hruschka János, Képes Nándor, Appel János, Nosek Ignác, Koch József, Scheller Mihály, Schneider N., Kuklinger Tivadar, Horváth Simon, May Ede, Pelzmann Ferencz, Kleinhackl József, Dökker Ferencz, Prindl Nándor, Löffelmann Vilmos, Graf Sándor, Walter Károly, Wirth Ferencz, Hatlein Jakab, Rigler Ferencz, Maloschik Antal, Maloschik Ferencz, Rác Lajos, Petz Károly (Budapest), Tóth Mihály (Csákvár), Pitt-ner György (Csokonya) Lendlbauer Kálmán, Priviczer József, Bornyász József, Péter Pál (Debreczen), Fekete József (Déva-ványa), Klein Lajos (Diósgyőr), Fejér Endre (Dobsina), Deutsch Dávid (Edelény), dr. Schwarcz Sándor, Melár Dániel, Bertha József, Marossi Izidor, Mesmer Károly, Fehér József, Dienes Lajos, Horánszky Márton (Eger), Kampauer Adolf, Floegel Antal, Klein J., Elefanti N., Wenezianer Miksa, Sulai N. (Eperjes), Bokros Károly, Schleiffer Lajos, Fülöp Manó, Földi Félix (Esztergom), Zermann Mihály (Felső-Galla), Csillag József (Kis-Kunfélegyháza), Kohn Adolf (Görgeteg), Antal Imre, Stein Jónás (Igló), Schalkház Lipót, Herdiczki János, Krieger-beck Ferencz, Stern Lajos, Greiner Márk, Braun Ferencz, Mandl Lipót, Mülner József, Dávidkó István, Rumpold József, Barinka Ferencz, Czoczkó László, Kornyczki György, Estecskó János, Szállási Alajos, Rogozsán Antal, Abranovics Jenő, Fritse Vilmos, Seress Márton, Sárossy Árpád, Seemayer Gyula, Jaszuss Antal, Weisz Hermann, Richter Ferencz (Kassa), Nagy Lajos (Ó-Kanizsa), Körmöczy József, Beretvás Pál, Klein J. (Kecskemét), Kepp Armin, Szarka Jenő, Kacser Pál, Boór

József, Maitz Rezső (Komárom), Grosinger János (Kőszeg), Goldner Károly (Püspök-Ladány), Földváry István (Lipik), Somkovics János (Makó), Sugár Ignác, Lustig Ignác, Wasermann Jakab, Breuer Adolf, Pollák Lajos, Reidinger Béla, Lustig Miksa, Weisz Mátyás, Árvai Dániel, Rónay Adolfné (Miskolc), Eckstein Pál, Weisz Arnold (Nagy-Atád), Könyves Kálmán (Nagy-Lak), Heininger Antal (Nagy-Maros), Czenczinger Ferencz (Nagy-Szt.-Miklós), Szakács György (Naszód), Reibner Ferencz (Nagy-Tapolcsány), Brenner Mihály (Nyiregyháza), Sillay József, Dollinger András, dr. Flóris Endre, Jakab József, Czirják Antal, Sebők Gyula, Bors Márton, Szabó Nándor, Kregecz Ágoston, Renglovich János, Bozsa József, Ribits Máté, Andrásovits György (Pécs), Nogal András (Piszke), Rónay Adolf (Pöstyén), Rübner Hermann, Mandl Mór (Sárospatak), Liptay Ferencz (Simontornya), Pitter Lajos, Wannerer Ferencz, Weisz Sándor, Bruckbauer János, Kosina Károly, Csitkovics Pál, Kunczy Mihály (Sopron), Molnár Sándor (Stoósz), Lichtnecker Károly (Szabadka), Juranovics Ferencz, Priváry Pál, Kiss Márton, Roth Károly, Juhász Antal, Totzer Ferencz, Bartner István (Szeged), Endersz János (Sz.-Fehérvár), Nagy Béla, Hitoller Ede, Bucusi Gábor (Szt.-Gotthárd), Heinzmann János, Ringhoffer József, dr. Szabó László, Matics Imre, Lenk Kajetán, Nyul Mihály, Veder Pál, Eberhardt Mihály, Harrach Gyula, Lefler Lajos, Strobl István, Horváth Lajos, Bérzay Gyula, Witner János, Köhler György, Takács Sándor, Gábriel György, Varga Sándor, Streith István, Döbrentey Károly, Stankovich Ede, Czifrák N. János, Gerzsabek Károly (Tata-Tóváros), Absenger Ferencz (Tavarnok), Koller Gyula (Tótmegyer), Kronschnabel Rudolf (Török-Becse), Szarka István, Stern Sámuel, Wallner Ádám (Trencsén) és ifj. Ács Károly a budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulatának ügyésze, ugy Poppel Miklós társulati titkár (285).

Megjelentek továbbá Matlekovits Sándor dr. ur v. b. t. ő nagyméltósága, mint a kongresszusokat rendező-bizottság, elnöke, dr. Schmidt József ur miniszteri tanácsos, kiállításigazgató, dr. Kovács Gyula ur pénzügyminiszteri osztálytanácsos, a pénzügyminiszter képviselőjében.

I. nap. 1896. évi szeptember hó 28-án.

Matlekovits Sándor dr. ő nagyméltósága a kongresszus tanácskozásait a következő beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt Uraim!

Midőn üdvözlöm önöket, a kik az országos vendéglős-kongresszus megtartása végett összejöttek, engedjék meg, hogy azon ügyek fontosságát kiemeljem, a melyeknek megbeszélése céljából itt megjelentek. (Halljuk! Halljuk!)

A főügy, a mely a kongresszust foglalkoztatni fogja, az italmérési adó kérdése, vagy mondjuk röviden: az italadó, a mely a vendéglősök érdekeit minden esetre mélyen érinti és meg vagyok győződve, hogy önök mint szakemberek legjobban fogják tudni, melyek az önök bajai és melyek azon intézkedések, a melyek a vendéglősök szempontjából szükségesek. Lesz mód és alkalom ezen dolgokat megbeszélni és talán a megoldásra éretté tenni, épen úgy, mint működésüknek utolsó tárgyát, hogy a vendéglősök országos egyesületet alapítsanak és meg vagyok győződve, hogy ha egyetértenek, az egyesület létesülni fog. (Éljenzés.)

Midőn tehát önöket még egyszer üdvözlöm, kérem, hogy sziveskedjenek megalakulni, illetőleg elnököt, társelnököket és jegyzőket választani.

Ezek után ifj. Ács Károly, a budapesti ipartársulat ügyésze, röviden előadja, mikép 1896. évi augusztus hó 28-án a vidéki társulatok és érdekcsoportok küldötteivel együttesen itt Budapesten egy előértekezlet tartatott meg, mely alkalommal a beérkezett indítványok revízió alá vétettek és csoportosítottak, egyuttal az előadók kijelöltettek, nemkülönben megállapítottak a kongresszus napirendje és ügyrendje is, végül ugyanez alkalommal közfelkiáltással a kongresszus tiszti karába a következők jelöltettek, és pedig:

Elnökül: Gundel János Budapest. (Lelkes éljenzés.)

Társelnökökül: Wirth Ferencz, Budapest; Priváry Pál, Szeged; Pollák Lajos, Miskolc; Kunczy Mihály, Sopron; Seress Márton, Kassa; Schleiffer Lajos, Esztergom; Pecz Károly (Bpest, I–III. ker.); Körmöczi József, Kecskemét; Dollinger András, Pécs; Kepp Ármin, Komárom; Heinzmann János, Szombathely választattak meg, szintén lelkes éljenzéssel.

Gundel János jegyzőkül: ifj. Ács Károly, Budapest; Poppel Miklós, Budapest; dr. Szabó László, Szombathely; dr. Flóris Endre, Pécs; Boór József, Komárom; Sugár Ignác, Miskolc és dr. Lux Ubáld Arad; tagokat jelölte ki, kik a kongresszus által közfelkiáltással választattak meg.

A megalakulás után **Matlekovits Sándor dr.** ur ő nagyméltósága még a következőket mondja:

Azt hiszem, a t. kongresszus megalakult és bátor vagyok még üdvözölni a pénzügyminiszterium kiküldöttjét, Kovács Gyula osztálytanácsos urat, a kinek jelenléte mutatja azt a nagy súlyt, a melyet a kormány az önök tanácskozásaira fektet. (Éljenzés.) Ezek után átadja a szót az elnöknek.

Gundel János megválasztott kongresszusi elnök elfoglalván helyét, az orsz. magyar vendéglős-kongresszust a következő beszéddel nyitja meg:

Mélyen tisztelt Kongresszus!

Szeretett Kartársaim!

Nemzetünk nagy ünnepet ül. Az általános öröm, mely Magyarhont átfutja a millennáris esztendőben, szeretett hazánk ezredik születése napján, minden körben nyilvánul. De mikor az ember a legnagyobb örömben uszik is, ha fájdalmak vannak, azokra is gondol. Nekünk fájdalmaink, bajaink vannak, melyeknek orvoslását keresni ma összegyűltünk.

Kilencz éve annak, hogy a magyar vendéglősök kongresszusra egybegyűltek, hogy akkor, a szabadság és egyenlőség korában, a középkor utolsó még fenálló oszlopa, a főuri hűbérjogok utolsó maradványa: a regálejogosultság ellen foglaljanak állást.

Akkori tárgyalásainknak nagy küzdelem után volt eredménye s ha nem is közvetlenül, mégis hozzájárult, hogy a törvényhozás ezen jogokat nagy áldozatok árán megváltotta.

Örömrivalgással üdvözölték akkor a vendéglősök ezen napot, mikor a magas kormány a törvényhozás előtt oda nyilatkozott, hogy a regáletörvény megváltásáról szóló törvényjavaslatot be fogja terjeszteni.

Hanem az egyszer a korcsmárosok számításukat a korcsmáros avagy a pénzügyminiszter ur nélkül csinálták. A terhek megkönnyítés helyett súlyosabbakká lettek.

A magas kormány a törvényjavaslat kidolgozásánál arra fektette a főszólyt, hogyan lehet a regálejog tulajdono-

sait kielégíteni, a kártalanítási összegnek törlesztését és kamatozását biztosítani és a mellett még egy jól jövedelmező forrást teremteni.

Röviden mondva, a regálejogosultság, a regálebérlők uralma megszűnt s helyébe lépett a pénzügyi biztos, kinek ma ki vagyunk szolgáltatva.

Igaz, hogy az italmérési törvénynek jó oldala is van, főképp az italadó bérlője a vendéglőst nem kényszerítheti italait kizárólag tőle vásárolni, de az italmérési törvénynek oly egyes intézkedései vannak, melyek tarthatatlanok és melyeknek megváltoztatása iránt a magas kormány lesz felkérendő.

Igaz, hogy azokra nézve a törvény egyes szakaszainak megváltoztatása szükségeltetik, a mit rövid uton nem lehet elérni, mind ez csakis a törvényhozás útján történhetik; de ha nekünk sikerül alapos indokolással bebizonyítani, hogy ezen sérelmek megváltoztatása által az egész intézménykárt nem szenved, meg vagyok győződve, hogy a magas kormány ezen jogosult kérelmünket készségesen pártolni fogja.

Van azonban igen sok oly sérelem is, mely nem a törvényen alapszik, hanem onnét származik, hogy egyes pénzügyi közegek úgy a törvényt, mint a miniszteri utasításokat és rendeleteket kellő figyelemmel nem tanulmányozzák és azt rosszul hajtják végre, mások pedig hatáskörüket túllépik. Erre vonatkozólag csak egy példa legyen említve, t. i. vannak községek, a hol a vendéglősöket évről-évre kényszerítik ujonnan italmérési engedélyért folyamodni.

Mindazon sérelmek orvoslását, reményem, rövid uton el fogjuk érni, ha sikerül a magas kormányt ezen tényállásról felvilágosítani és meggyőzni.

Mielőtt a kongresszust megnyitottnak nyilvánítom, kedves kötelességemnek tartom azon tisztelt urakat, kik a magas kormány képviselőjében tárgyalásainkon kegyeskednek résztvenni, szívem mélyéből a kongresszus nevében a legmelegebben üdvözölni és hálás köszönetünket kifejezni szives megjelenésükért.

Üdvözlöm önöket is, szeretett kartársaim és fogadják köszönetemet nagyszámu megjelenésükért különösen vidéki kartársaink, kik nem sajnálták a messze utat, hogy a kongresszuson részt vegyenek. Köszönetemet nyilvánítom végre a szombathelyi ipartársulatnak is, mely a kongresszus egybehívását indítványozta.

Midőn ezek után a kongresszust megnyitottnak nyilvánítom, felkérem önöket a napirend tárgyalásába beocsátkozni, nyugodt és hidegvérrel az egyes tárgyakhoz hozzászólni és végre az ügyrendet szigoruan betartani.

Az Uristen áldása kísérje tárgyalásainkat és adja, hogy kongresszusunkat siker koronázza!

A lelkes éjjenzéssel fogadott megnyitó beszéd után **Kovács Gyula dr.** miniszteri osztálytanácsos állott fel és a következőket mondotta:

Mélyen tisztelt Uraim!

Szívemből üdvözlöm a kormány nevében a kongresszust és annak minden egyes tagját. Szép millenniumi évünkben már számos, vagyis inkább számtalan kongresszus volt fővárosunkban, de egy sem volt, a mely oly közlőrelekedett, mint ez. Igaz, hogy Magyarországon a szép eszmék termékeny talajra találnak, minden szép eszmének sok a hive, de van-e valamely eszmének annyi hive, mint a kon-

gresszus által képviselt egész fogyasztó közönség. És épen mivel a nagy közönség van érdekelve, a kormány, a pénzügyminiszterium a legnagyobb figyelemmel fogja kíséni tárgyalásaikat és a mennyiben azoknak olyan eredménye lesz, hogy a miniszterium azt a közérdekkel összeegyeztethetőnek hiszi, a miniszterium azt a legnagyobb szíveséggel fogja megvalósítani. (Éljenezés.)

De mindjárt itt bátor vagyok megjegyezni, hogy azok a sérelmek, a melyeket a t. elnök ur felemlített, nem is léteznek tényleg mindenütt, hanem részben képzeletiek. A mennyiben azonban valahol még is léteznének, kérem a t. urakat, sziveskedjenek az okokat és módokat az orvoslásra nekünk bölcs megfontolással feltárni és a kormány mindig kész lesz azokat, a mennyire csak tőle telik, érvényre emelni (Zajos helyeslés.)

Gundel János elnök felkéri a megválasztott társelnök urakat, úgy a jegyzőket, hogy sziveskedjenek helyüket az emelvényen elfoglalni, megtörténte után felkéri **Poppel Miklós** jegyző urat a különben már előzőleg minden tagnak megküldött ügyrend felolvasására; felolvasása után felkéri a t. szaktársakat, hogy sziveskedjenek az ügyrendet szigoruan betartani.

Ezek után pedig áttér a napirendre és ennek értelmében felkéri Dr. Szabó László urat, első indítványának megtételére, illetőleg előadására.

Szabó László dr. elfoglalja az előadói helyet és következőkben terjeszti elő indítványa indokolásait és magát az indítványt:

Igen tisztelt Kongresszus!

Nagy örömmre szolgál azon reám s az általam képviselt szombathelyi vendéglősökre nézve fölötte megtisztelő szerencse, hogy az országos magyar vendéglős-kongresszus napirendjét én nyithatom meg 1. számú indítványom előadásával.

Az indítvány tárgya, czélja mindnyájunk előtt ismeretes s ezen körülmény indokolja azt, hogy előadásomban rövid leszek.

Azon, a vendéglősipar terén felmerült sérelmek, melyeket indítványom orvosolni hivatott, sajnos az indítványhoz hasonlóan, szintén a vendéglősök bajainak elsei közt foglalnak helyet s nem helyi, vidéki, szórványosan mutatkozó, hanem mindenütt elharapódzott országos sérelmeket képeznek.

Ide vonatkozólag, — nem panaszképen hozom fel, — mert hiszen a vidék vendéglősei a legnagyobb elismeréssel s köszönettel adóznak a budapesti vendéglős ipartársulatnak a kongresszus szervezése körül kifejtett megbecsülhetetlen értékű munkálkodásáért — nem érthetek egyet sajnálatomra az igen tisztelt budapesti vendéglős ipartársulattal azon határozatának indokolásával, melyet ezelőtt több hónappal a szombathelyi vendéglősök képviselőjében megküldött s a vendéglős-kongresszus eszméjét megpendítő körlevelemre hozott, melyben a többek között akkor még azért nem látta a vendéglős-kongresszus összehívását indokoltnak, mert az orvoslandó s indítványom tárgyát képező sérelem helyi jellegű panasz, a mely a törvény s rendeletek alapján megszüntethető. Engem az ország vendéglős ipartársulataihoz intézett körlevelemre nyert átiratok arról győztek meg, hogy indítványom alapjául szolgáló panasz nem helyi, de országos jellegű.

Röviden: mi képezi e sérelem tárgyát? Az állami italmérési jövedékről szóló 1888. évi XXXV. t.-cikk a szeszesitalok elárusítását, így ezeknek kimérés és kismértékben — vagyis zárt edényekben — a bort és égetett szeszes folyadékot 100, sört pedig 25 literen alóli mennyiségben engedi meg. De míg az idézett t.-cikk 8-ik §-a a kimérési engedélyek számát az állandó és hullámzó lakosság szükségletére, a közlekedési, forgalmi, társadalmi és gazdasági viszonyokra való tekintettel megállapítandónak mondja ki, addig ugyanezen §. első sorában szószerint kijelenti, «hogy a kismértékben való elárusítások száma nem korlátozható.»

Álljunk itt meg egy pillanatig s tegyük fel, mert ez a legközönségesebb eset, hogy a vendéglős a törvényben s rendeletekben előirt módon kiméri a szeszes italokat s tegyük fel — sajnos, ez csak feltevés marad, — hogy a kereskedő, a szatócs csak kismértékben árusítja el zárt palaczkokban a bort és sört s megtartja a törvényt, a rendeleteket, helyiségeiben nem engedi felnyitni a palaczkokat, nem enged boltjában palaczkbort s palaczkstört fogyasztani, nem tart elrejtett palaczkstör s borfogyasztó zugokat a nagy, fényes — mert hiszen a vidéken ez is napirenden van, — a csemege-kereskedésekkel összefüggő termeket, hol a vidéki társadalom élitéje tömegesen fordul meg s fogyasztja a palaczkbort és sört — egyszóval tegyük fel, hogy a kismértékben elárusítók nem hágják tul a törvény s rendeletek határait s elárusításaik nem fajulnak el kimérésekké; kérjük, eltelve természetesen a szentesített törvény iránti legnagyobb tisztelettel, helyes-e a kismértékben való elárusítások jogának nem vendéglős, hanem más iparos részére való engedélyezése?

Szerény véleményem szerint már itt, a rendszerben is hiba van.

Igaz ugyan, hogy az 1888. évi XXXV-ik t.-cikk az előbbi állapottal szemben, a midőn kereskedők és szatócsok szeszes italokat a regále-illeték megfizetése mellett nyílt edényekben árusíthattak, a vendéglősök helyzetét javítja, de e javulás csak akkor válhatnék teljessé, ha a «suszter megmaradna kaptafája mellett», ha a kereskedő, a szatócs nem nyulhatna bele a vendéglősipar körébe, ha a szeszes italok közül a bor és sör kimérésének és kismértékbeni elárusításának joga csak a vendéglősnek adatnék meg s ezzel a kismértékbeni elárusítások terén felmerült sérelmek gyökeresen orvosoltatnának.

A forgalom, a kereskedelem érdekei s ezzel az állam ez által mi csorbát sem szenvednének, mert hisz az eddig engedélyezett óriási számú kimérések, kismértékben való elárusítással is foglalkozván, a hiányt pótolnák, s e mellett, a mi bennünket első sorban érdekel, biztosítva volna a vendéglősnek megélhetése, a mi e nélkül felette problematikus.

Eddigi fejtegetéseim eredménye tehát az, hogy a kismértékben elárusítás joga nem vendéglős-iparos részére való engedélyezése a vendéglősipar érdekeivel ellenkezik, a mi mellett nem kell bővebben indokolnom azon természetes következményt, hogy a kismértékben elárusítások jogának korlátlan számban való engedélyezése még nagyobb veszedelem a vendéglősökre nézve, s evidenssé teszi azon kíváncságot, hogy ha már kismértékben a vendéglősön kívül más nem vendéglős is árusíthat el, legalább köttessék ezen engedélyek száma is korlátokhoz s határozottassék meg azon maximum, a melyen tul ne adassék

engedély kismértékben való elárusítására s szüntettessék meg azon abnormis állapot, a mely szerint minden 3—4-ik városi házban van egy vagy több szeszesitalt kismértékben elárusító kereskedő- vagy szatócsüzlet.

Eddig terjed azon általam fentebb felállított jámbor feltevés, hogy a kismértékben való elárusítások megmaradnak a törvény és rendeletek szabta korlátok közt. Mint kimutattam, még e feltevés helyessége fenforgása esetében is, a kismértékben elárusítások jogának kereskedők és szatócsok részére való engedélyezése s ezen engedélyek korlátozhatatlansága a vendéglős-iparosok érdekeit mélyen sérti. De ha eltekintünk e feltevéstől s a tényleges valóságot nézzük, akkor a kismértékben való elárusítást oly módon látjuk ország-szerre üzni, a mely üzsmód nem csak törvény és törvény-szerű rendeletellenes, de a vendéglősipart egyenesen megsemmisítéssel fenyegeti.

Megengedem, hogy itt a fővárosban, hol a népesség és forgalom óriási arányainál fogva a kismértékben való elárusítások nem képesek a vendéglősökkel konkurrálni, nincs annyira ezen abnormitás elharapódzva, de nem így a vidéken, s különösen a vidéki nagyobb városokban, hol legtöbb kereskedésben és szatócsüzletben a palaczkbor és sör álló vagy ülő vendégek által fogyasztatik. A kisebb üzletek tulajdonosai szívesen bocsájtják a fogyasztók rendelkezésére boltjaik mellett levő lakószobáikat, a melyek sokszor képezik az iskolai fegyelem elől e helyekre menekvő ifjúságnak gyűlhelyeit nem ritkán erkölcsstelen üzelmeknek színhelyeit. A nagyobb fényesebb üzletek, az ugynevezett csemegekereskedések, «san gene» korcsmaszerűleg berendezett termeket tartanak fenn, hol a tömegesen reggeliző és ozsonáló közönség nagy mennyiségben fogyasztja el azt a palaczkbort és sört, a melyet a kereskedőnek csak zárt, lepecsételt vagy lemezzel lezárt palaczkokban volna szabad eladni, de semmiesetre sem kimérni, mert ehhez csak a kimérési engedélylyel bíró vendéglős vagy más jogosult, de nem a kismértékben elárusító, ki csak $\frac{3}{5}$ -öd részét fizeti a kimérőre kivetett italmérési illetéknek.

Ily körülmények közt a kismértékben elárusító kereskedők és szatócsok üzletei, tapasztalás szerint, mindinkább kimérésekké fajulnak el s a fogyasztó közönséget mindjobban elvonják a vendéglősöktől, korcsmáktól, ennek pedig természetes következménye a vendéglősipar hanyatlása, s a vendéglősök megélhetésének nehézségei.

Azt mondhatná ezekre valaki, hát mire való a jövedéki ellenőrzés, mire való az arra hivatott pénzügyi igazgatóságok, melyek a jövedéki felügyeletet pénzügyőri biztosok, szemléstestek és fővigyázók, esetleg a saját kebelükből kiküldött közegek által teljesítik? Felelni erre nem tudok! Lehet, hogy tulterheltség, lehet hogy szigor hiánya a felügyelet hiányosságának oka, de az tény, hogy a kismértékben elárusítást a kereskedők, szatócsok legnagyobb része törvényellenesen üzi ország-szerre, ez által üzleteit korcsmává változtatja át s illuzoriussá teszi a kimérési engedélyek korláthoz kötésre vonatkozó törvénybeli intézkedést, mert hiszen kismértékben elárusításra mindenki kap engedélyt s minden kismértékben elárusítás átváltoztatható a fenti módokon kiméréssé.

Levonva előadásom eredményét, az abban kulminál, hogy :

1. kismértékben bort és sört elárusítani csak vendéglősnek engedessék meg,

2. ha az el nem érhető, a kismértékben elárusítások száma korlátolt mértékű legyen, avagy a minimumra apasztassák,

3. míg ezek elérhetőek, a kismértékben való elárusítások szigorú jövedéki ellenőrzésben részesíttessenek.

Mindezek alapján indítványomat a következőkben van szerencsém az igen tisztelt kongresszus elé terjeszteni és elfogadásra ajánlani:

Indítvány.

Mondja ki az «Országos magyar vendéglős kongresszus», hogy:

1. Az állami italmérési jövedékről szóló 1888. évi XXXV. t.-cz. azon rendelkezései, a melyek szerint kismértékben való bor és sör elárusításra nem vendéglős iparos kereskedők és szatócsok is nyerhetnek engedélyt s ezen engedélyek száma nem korlátozható, a vendéglősiipar érdekeit veszélyeztetik, a jövedéki ellenőrzés hiánya folytán kiméréssé fajuló kismértékben való bor és sör elárusítások pedig a vendéglősök megélhetését lehetetlenítik.

2. Ezen 1. pontban foglalt sérelmek orvoslása céljából kéressék fel kellő formában a magas kormány, s különösen a nagyméltóságú pénzügyminiszterium arra, mikép e sérelmek és panaszok megvizsgálása és tanulmányozása után oda-hatni kegyeskedjék, miszerint az 1888. évi XXXV. t.-czikk s különösen 8-ik §-a olyképen módosíttassék, hogy a) a bor és sör kismértékben elárusítására vonatkozó engedélyek csak vendéglős iparosoknak adassanak meg, s b) ennek mellőzése esetén is ezen engedélyek korlátolt minimális mérvben adassanak ki.

3. Mindezek megtörténteig pedig kéressék meg ugyan-csak a magas pénzügyi kormány arra, hogy a pénzügyigazgatóságokat a kismértékben elárusítások szigorú jövedéki ellenőrzésére utasítani kegyeskedjék.

Meg vagyok győződve, hogy az ország iparosainak egyik leghatalmasabb, legintelligensebb s az állam egyik főjövedelemforrásával, az italmérési jövedékkel foglalkozó osztályának a vendéglősök, szállodások és korcsmárosoknak eme méltányos kéréseit a magas kormány, s különösen a nm. m. kir. pénzügyminiszterium a megérdemelt pártfogásban lesz kegyes részesíteni s ezzel az ország egyik kultura jelzőjét, a vendéglősiipart, a fenyegető veszedelmektől megmentve, virágzóvá fogja tenni, mihez, ha szerény munkálkodással csak egy lépéssel is hozzájárulhattam, fáradozásaim bőven meg lesznek jutalmazva.

Köszönöm becses türelmüket s még egyszer ajánlom indítványom elfogadását. (Harsány éljenzés.)

Elnök ezen előterjesztés után a vitát megnyitja és a szót átadja Bozsa József urnak.

Bozsa József: Tek. Kongresszus! Az előttem szóló indítványát egész terjedelmében örömmel elfogadom és csak azzal kívánom pótolni, hogy «mondja ki a kongresszus, mikép a szatócsok és kereskedők üzleti céljaira használt palaczkok ne saját, hanem helyhatósági pecséttel láttassanak el», mert csak így vétehetik eleje számtalan visszaélésnek.

Sillay József az indítványt teljes mérvben magáévá teszi s kéri, hogy a kongresszus azt minden módosítás nélkül egyhangulag fogadja el. (Éljenzés.)

Bornyász József szintén örömmel fogadja az indítványt de figyelemmel a szatócsok és kereskedők által elkövetett temérdek visszaélésre, nem tartja azt kielégítőnek, hanem

szükségesnek tartja, hogy az elárusítások a minimumra szállíttassanak le és ezekre nézve is a legszigorubb ellenőrzés alkalmaztassék. Kéri ezen módosítás elfogadását. (Helyeslés.)

Kovács Gyula dr. (Halljuk.) Nem akartam beleszólni a kongresszus határozataiba, mert hiszen azok óhajok alakjában ugyis a kormány elé fognak kerülni, de látok mindjárt az első indítványban olyan dolgokat, a melyek szükségtelemek. Így pld. most sem létezik az, hogy bort vagy sört a kismértékben elárusítók kimérhessenek, mindenütt csak is zárt palaczkokban árulnak bort vagy sört. (Ellenmondások.) Ha egyes egyének visszaélnék azzal, arról nem lehet tenni, mert visszaélés mindenütt van, és ha a pénzügyőrség rajta csipi, a pénzügyigazgatóságok szigoruan megbüntetik. Itten tehát legfeljebb azt lehetne kérni, hogy az ellenőrzés szigoríttassék. (Egy hang: Hát a bodegák?) Az ismét egészen más, mert ott egészen külön helyiségben történik a kimérés. «Bodega» különben van néhány Budapesten, egyes vidéki városokban van egy, kettő, de sok nincs. A mi a palaczkok saját vagy hatósági pecsételését illeti, megjegyzi, hogy az egészen mindegy, mert visszaélés mindenütt fordulhat elő.

Weisz Mátyás a miskolcziak szomorú helyzetét ecseteli a kismértékbeni elárusításra vonatkozással s habár az indítványt elfogadja, azt a következő indítvánnyal kéri kiegészíteni:

«Mondja ki a kongresszus, hogy szükségesnek tartja lépéseket tenni az iránt, mikép a kereskedők és szatócsok csak palaczkozott finomabb borokat, megállapított árak mellett, árusíthassanak el.»

Fehér József saját üzlete károsításáról szól, mire

Gundel elnök közbe szól s figyelmezteti szólót, hogy mind olyan dolgokról beszél, melyek a tárggyal semmi összefüggésben nem állanak.

Eckstein Pál hozzájárul az előadó ur indítványához s csak azt füzi még hozzá, hogy a kismértékbeni elárusítás ne csak korlátoztassék, hanem teljesen megszüntetessék. (Helyeslés.)

Pitner György teljes mérvben hozzájárul Weisz Mátyás indítványához.

Klein Lajos szintén Weisz Mátyás indítványához csatlakozik.

Kovács Gyula dr. megjegyzi, ha ezen pontot a kongresszus elfogadná, akkor az ugy fogalmazandó, hogy ennek megváltoztatása a törvényhozásnál kérelmezendő, mert a törvényt rendelettel megváltoztatni nem lehet.

Elnök kijelenti, hogy 10 aláírással vitabezárási indítvány adatott be s felteszi a kérdést: a kongresszus hozzájárul-e? Általános helyeslés folytán elnök a vitát bezárja és bejelenti, hogy indítványozó zárszóval fog élni.

Szabó László dr. előadó röviden válaszol az összes felszólalásokra, ugy a módosítvány, mint az indítványra és kéri mindhárom indítványa változatlan elfogadását. (Felkiáltások: Elfogadjuk! Elfogadjuk!)

Elnök arra kéri indítványozó urat, hogy a kismértékben való elárusítási engedélyek kiadásának korlátozására vonatkozó indítványt ejtené el. (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Mire indítványozó is hozzájárul.

Elnök ezután összegezi a tárgyalás eredményét s bejelenti, hogy az előadó ur indítványán tul, Bornyász ur módosítványa, ugy Weisz Mátyás ur kiegészítő indítványa lenne szavazás alá bocsátandó.

Figyelemmel azonban az ügyrendre, első sorban dr. Szabó ur indítványa bocsáttatik szavazás alá s a mennyiben ez elfogadtatik, úgy a módosítvány és a kiegészítő indítvány elesik.

Elnök tehát felteszi a kérdést, hogy azok, a kik dr. Szabó ur indítványát, a kismértékben való elárusításra vonatkozó rész elejtésével, egyebekben elfogadják, sziveskedjenek fellállani.

A kongresszus az indítványt a feltett kérdés értelmében zajos helyesléssel elfogadja.

Elnök tekintettel arra, hogy a napirendre felvett II. indítvány előadója szóló, ez időre felkéri Priváry Pál társelnök urat az elnöki szék elfoglalására és a kongresszusi tárgyalás vezetésére.

Priváry Pál: Tisztelt kongresszus! Miután a II. indítvány előadója a mi igen tisztelt elnökünk, tehát addig, míg ő előadását megtartja, az elnöki széket elfoglalom és kérem előadó urat, tárgyát előadni.

Gundel János az előadói helyet elfoglalva, a következőket terjeszti, elő:

Mélyen tisztelt Kongresszus!

Az előértekezlet megbízásából van szerencsém a napirendre kitűzött II-ik indítványt előadni.

Az italmérési jövedékről szóló XXXV-ik törvényczikk 7. §-a következőképen hangzik: «A kimérési engedélyek kiadásánál a kimérési helyiség fekvésére, építésmódjára, berendezésére, stb.

Ugyanezen törvény 4. §-a azt mondja:

«A pénzügyi hatóság által adandó engedély kérelmezésére kötelezvék s az engedély kinyerése előtt sem a kimérést, sem a kismértékben való elárusítást nem gyakorolhatják korcsmárosok, vendéglősök, italmérők, stb.»

Ezen két szakaszból tisztán kitűnik az, hogy az engedélyért folyamodónak, mielőtt folyamodik, üzleti helyiséggel kell birnia és a kimérést csak akkor kezdheti meg, ha az italmérési engedélyt megnyerte.

Tehát az illető keres magának egy helyiséget fővárosunkban, a hol az üzleti helyiségek meglehetősen drágák, azokat kibérli, sok izben több évi szerződést köt a háztulajdonossal; sokszor csak az utolsó napokban veszi ki a helyiséget, most gyorsan a szükségelt okmányokat kell összeszedni és italmérési engedélyért folyamodni. Az évnegyed elején átveszi az üzleti helyiséget, megfizeti a házbért, felveszi a személyzetet, azokat is kell fizetni és élelmezéssei ellátni, de az üzlet gyakorlását nem szabad megkezdeni, míg az engedélyt meg nem kapja és erre sokszor hónapokig kell várnia. Mi marad más hátra, minthogy az üzleti helyiség átvételével engedély nélkül megkezdje a kimérést, tehát kihágást követ el; igaz, hogy a kimérési engedély megnyerése napjáig italmérési illetéket nem fizet, hanem odáig többszörösen megbírságot. Ő tehát törvényellenes állapotában üzi a kimérést és a kincstár ez által meg van rövidítve, mert italmérési illetéket nem kap, míg ki nem adják az engedélyt. A pénzügyi igazgatóságok méltányosság szempontjából eltűrik az ily kihágásokat, azt mondván: A törvény meg nem engedi, de én elnézem, hanem a törvény kényszerít engem arra, hogy megbírságot adjak.

De mind ez, dacára annak, hogy az állam méltóságával nem fér össze, még tűrhető volna, mert a folyamodó végre mégis megkapja az engedélyt; vannak türethetlenebb

esetek is, t. i. olyanok, hol a folyamodó több hónapig üzi a kimérést, míg végre, háromszoros felebbezés után, azon végzést kapja, hogy három nap alatt zárja be az üzletét, mert ellenkező esetben hatóságilag fogják azt bezárni; minél fogva az illető a kenyérkeresettől meg van fosztva, a házbért megfizette, esetleg, mert a helyiség nincsen felmondva, azt még egy vagy két évnegyedre meg kell fizetnie, a személyzetet még 14 napig meg kell tartania és az illető családjával talán koldusbotra jut.

Becses engedelmeikkel bátor leszek ily esetet előadni, melynek valódiságát bebizonyíthatom. Egyik tagtársunk m. é. május 1-ére kivett egy helyiséget; már márczius végén folyamodott engedélyért, tehát körülbelül 5 héttel az üzlet megnyitása előtt. Május 1-én megnyitotta az üzletet, míg végre augusztus közepén azon végzést kapta, hogy az engedély ezen üzletre meg nem adható, azon indokolással, hogy a kerületi kapitány azt megtagadja, mert iskola közelében van, az illető felebbezett, felebbezéséhez az illető iskola igazgatójától bizonyítványt mellékelve, melyben az mondatik, hogy az illető vendéglő nem oly közeli helyen fekszik az iskolához, hogy arra káros befolyással volna, stb. Október havában megint elutasító végzést kapott; megint felebbezett a miniszterhez, kihallgatásra is ment, míg végre deczember 26-án azon elutasító végzést nyerte, hogy három nap alatt zárja be üzletét, mert ellenkező esetben hatóságilag fogják azt bezárni. Az illető szaladgált, könyörgött, de mind hiába. Ő nem zárta be, hanem a hatóság a tél közepén megtette kötelességét.

Én azt hiszem, hogy ez eléggé illusztrálja az italmérési törvény ezen szakaszának tarthatatlanságát.

Igaz, hogy nehéz feladat oly modust találni, hogy úgy a kormánynak, mint az engedélyt kérőknek érdekeit egyenlően lehessen megóvni. De jó akarattal erre is lehet megoldást találni.

Én sem vagyok a mellett, hogy bárkinek nagyon megkönnyíttessék az italmérési jog megnyerése, sőt ellenkezőleg, meg kell azt nehezíteni ott, a hol helyén van.

Az italmérési törvény 5. §-a azt mondja: «Kimérésre vagy kismértékben való elárusításra szóló engedély, nemekre való tekintet nélkül, csak olyan teljeskorú egyéneknek adható, kik teljesen megbízhatók, stb.

Kérdem: megbízhatónak tekinthetők-e egy tönkrement kereskedő, kisiparos, elüzött hivatalnok vagy más eféle, szakképzettséggel nem bíró ember egy vendéglő vagy korcsma-üzlet vezetésére a nélkül, hogy mások, t. i. a hitelezők és esetleg a kincstár is, kárt ne szenvedjenek és a közönség igényei, italok és ételek tekintetében is, ki legyenek elégitve?

A megbízhatóság, szerény nézetem szerint, nem csak abban rejlik, hogy az illető feddhetlen előéletű, hanem abban is, hogy az üzletnek megfelelő tőkével és szakképzettséggel is bírjon. Mi történik tényleg ma, új üzlet üzlet után nyílik meg; csupán fővárosunkban is minden esztendőben körülbelül 150—200 korcsmáros megy tönkre, de miért, mert legtöbb esetben szakképzettséggel és kellő tőkével nem rendelkezik az illető.

Az asztalos, lakatos, festő, mázoló stb. hitelbe adja vagy csinálja neki a berendezést, a sörgyáros a sört, a borkereskedő a bort, a mézárós a húst hitelbe szállítja. Ha egy kis pénze van, átmegegy a budai oldalra, a hol többször az esz-

tendőben ugynevezett borvásár tartatik. Ott áll egy becsületes kinézésű parasztember, a ki saját termésű tiszta borát olcsón felajánlja — azt hiszi! de nem úgy van, mert ez a becsületes atyafi csak szalmaember, a ki bizonyos embereknek olcsón előállított borait adja el, kik saját nevük alatt nem bírnák tenni; természetesen a paraszt nincs magára hagyva, mert az illető embernek a megbízottja ott mint ügynök szerepel. Megyek tovább: Budapest környékén vannak falvak, a hol hajdan jó hírnevű bor termett, de évek óta már szőlő sincs, annál kevésbé található azon időkből származó bor a parasztok pinczéiben. De onnan is bejön sok parasztember, mintákkal ellátva, fővárosunkba, saját, még a jó időkből származó ó-borát felajánlani, nem adná azt el, hanem pénzre van szüksége, tehát olcsó áron tul kell rajta adnia. A jóhiszemű, kellő szakértelemmel nem bíró vevő, ki megy a falura, megveszi a bort és örül annak, hogy oly kitűnő bort ily olcsó áron megvásárolt. Azt hiszi, pedig nem úgy van, mert ez a becsületes paraszt nem más, mint szalmaember, más helyről, bizonyos, a napvilágtól féltő pinczékből származik a bor, melyet egy kis idővel előbb oda vittek.

Én azt hiszem, mélyen t. kongresszus, hogy e tények eléggé megvilágítják azon indokolt igazságot, hogy csakis kellő vagyonnal bíró és csak képzett egyéneknek kellene italmérésre engedélyt kiadni.

Én azt hiszem, hogy ezen szakaszokra vonatkozólag a törvény módosítása nem is szükséges, mert a helyes orvoslás megvan a törvény keretén belül.

Ha nekünk sikerül a magas kormányt ezekről meggyőzni, t. i. hogy előterjesztendő javaslatunkat elfogadja, sok bajt háritanak el, sok tisztátlan konkurrenzia volna megátolva, a fogyasztó közönség jobban volna ellátva és iparunk egészségesebb alapra lenne fektetve. Itt ismétlem, a mit már több ízben említettem, t. i. csak ott lehet jólét és boldogság, a hol a mi iparunk virágzik és fejlődik. Az első benyomás, melyet az idegen egy országról, egy városról kap, ez a vendéglő, szálloda; a mily fokozaton azokat találja, azután bírálja ő az illető ország vagy városnak a műveltségi fokozatát.

Ezek után felkérem a t. kongresszust, méltóztassék határozatilag kimondani, hogy a kongresszus a pénzügyminiszter ur ő exczellenciájához azon alázatos kérelemmel fordul, miszerint a nevezett két szakaszt, t. i. a törvény 5. és 6. szakaszát, rendeleti uton oly értelemben megmagyarázni kegyeskedjék, hogy italmérési engedély csak oly egyéneknek adható, kik minden irányban teljesen megbízhatók, t. i. kik kellő vagyonnal és szakképzettséggel bírnak. Az engedély kiadása előtt szakképzett bizalmi férfiak véleménye volna meghallgatandó.

Az üzleti helyiség fekvésére nézve oda volna utasítandó az illető rendőrkapitányság, hogy minden esetben 3 nap alatt tegyen jelentést a pénzügyi igazgatóságnak arról, hogy a helyiség megfelel-e a törvényben előirt igényeknek vagy sem, s egyuttal a pénzügyigazgatóság is záros határidő alatti intézkedés tételére lenne utasítandó.

Welsz Mátyás (Miskolcz) a tárgyhoz szólva, azt kívánja, hogy italmérési engedélyt, még az esetre is, ha a törvényben megkivánt feltételek meg vannak is, csak akkor adjanak ki, hogyha üresedés van.

Priváry Pál elnök (csenget). Miután kartárs ur feljegyezve nem volt, de szólásra különben sem jelentkezett

senki, a vitát bezárom és a kérdést szavazásra bocsátom. (Felkiáltások: elfogadjuk, elfogadjuk az indítványt!)

Ennélfogva kimondom a határozatot, hogy Gundel előadó ur indítványa egyhangulag elfogadtatott.

Következik Boor József ur, a komáromi ipartársulat ügyésze, kérem, sziveskedjék indítványát előterjeszteni.

(Az elnöki széket ismét Gundel János foglalja el.)

Boor József az előadói asztalhoz lép és a III-ik indítványt a következőkben adja elő:

Tisztelt kongresszus!

Nekem jutott az a nehéz feladat, előadni nemcsak a mélyen tisztelt kongresszus, mint legközelebb érdekelt testület előtt, de a vele szemben összeköttetésben álló nagyközönség előtt is ezen tárgyat. A tárgy, melyet előadok, az italmérési illeték kérdése. Azt a törvény szabályozta, hogy minden évben fizetessék az illeték az engedély után, a mely azonban csak egyszer adatik ki. Ez van kimondva az 1885. évi törvényzcikkben. De később rájött maga a törvényhozás is, hogy talán sok lesz, az 1890. évi XXXVI. törvényzcikk égetett szeszesitalokkal nagybani kereskedést az engedély alól felmentette. De hát ha a nagykereskedőt felmentik, ő talán mégis csak előbb képes megadni az illetéket, mint az italmérők, a kik között vannak pénzes tulajdonosok, de vannak olyanok is, kik nem a maguk hibája miatt, hanem talán sorscsapás miatt alig képesek magukat fentartani. Ily körülmények hozták magukkal azt az eszmét, hogy az illetéket vagy egészen megszüntetni volna méltányos, vagy redukálni olyképen, hogy akkor, a mikor az engedély kiszolgáltatik, az illeték egyszer s mindenkorra fizetendő, nem pedig ugyszólván örökké. De nagyon inpracticus is ezen illetékfizetés, mert nem látom alapját, hogy ha földnél a kereset után fizetnek adót, akkor látom alapját, de miért fizessenek örökké illetéket engedély után, a melyet csak egyszer kaptam. Azt mondják és mondja a törvény is, ezen engedély nem örökké tartó, mert hiszen az adók 3 évig bérbe adatnak, vagy legalább is bizonyos adók után megújítatnak, mégis azt mondhatjuk, ennek nincs semmi értelme. Mert akár 3 évre, akár határozott időre adják az engedélyt, az mindig egy provizórium, egy Demokles-kard, a mely függ a vendéglős felett, nem tudja hogyan rendezkedjék be, mert nem tudja, hogy mikor szűnik meg az engedély. És ha megszüntetjük az illetéket, akkor megszűnik az a bizottság, a felszólamlási bizottság, a mely rendszeren költséggel, idővesztéssel és kevés haszonnal jár és kivettetik az illetéket maguk a pénzügyi hatóságok bizonyos egység szerint. Ugy vagyunk meggyőződve, hogy ez lehetséges, mert még a finánczminiszter expozéjában a legjobb reményeket nyújtotta, azt mondta, hogy már elmehetünk az adóreformokig és az adózó javára ugyanazon pénzügyminiszter elnöksége alatt tartott adóreformbeli szaktanácskozmány maga is kifejezést adott annak, hogy a földadó leszállítandó, hogy az italmérési adóra vonatkozólag módosítások történhetnek. Azonkívül nyilatkozott, hogy új adók, mint tőzsdeadó, hitbizományi adó, külföldön való tartózkodási adó behozható és mindezek által véleményeztetett, hogy az adóleszállítás szellemében történjenek meg a reformok és úgy tudjuk, hogy a magas kormány ezen alapokból kiindulva, 8—10 reformtörvényjavaslatot szándékozik az országgyűlés asztalára letenni. Nagyon időszerű volna, ha ezen javaslatok között az italmérési illetékekre vonatkozó törvényjavas-

lat is volna, vagy ha nincs még most, hogy hozzá tegyék és meglepjük vele a nagyközönséget és remélem, hogy mint mindenkor szokott, méltányos lesz az országgyűlés is. Időszzerűnek azért mondom, mert tudjuk, hogy a regalebeváltásra szánt összeg már befolyt, a földbirtokosoknak a kárpótlások már megadattak úgy, hogy most már kisebb-nagyobb városok kapják pótlásukat a fölöslegből. Kivánom tehát, hogy ezek visszhangra találjanak nemcsak a kormánynál, hanem a törvényhozásban is.

Az engedély egyszer s mindenkorra lenne kiadandó és ne legyen az a bizonytalanság, a mely eddig volt, azért óhajtanám, hogy csak egyszer legyen kiadva az engedély mert nincs ipar, mely többször kénytelen volna folyamodni, ha egyszer megkapja az engedélyt, a nélkül, hogy illetéket fizetne. Azelőtt is volt, jelenleg a pénzügyi megrázkódtatása nélkül kívánhatjuk, hogy ha egyszer a vendéglős engedélyt kap, az legyen egész életére kiható. sőt terjedjen át a jogutódokra, özvegyekre, árvákra a nélkül, hogy kénytelenek volnának különösen folyamodni érte. Erre vonatkozólag maga a törvény is ad némi utasítást a nélkül, hogy az eddig teljesen keresztül lett volna vive. Azt terjesztettem elő, hogy megszüntessék nálunk a kivető és felszómlálás, bizottságot és akkor természetesen az illetéket egyszer s mindenkorra a pénzügyi igazgatóság szabná ki. Nem is olyan hallatlan dolog, jelenleg is gyakorlatban van, hogy a hol időközben folyamodnak, a bizottság nem ül össze, hanem az illetéket a direkció szabja ki. Annál fogva és miután tudjuk, hogy csakis olyan kap engedélyt, a kit ajánl a közigazgatási hatóság, teljesen elegendő volna, ha az engedély a közigazgatási hatóságtól nyeretik meg.

De nem akarom figyelmüket tovább igénybe venni és bátor leszek indítványomat elfogadásra ajánlani. Indítványom a következő:

Mondja ki az országos vendéglős-kongresszus meggyőződéseiként, hogy az italmérési engedély az ételek kiszolgáltathatási és vendégek befogadására szállodatartás jogot is magában foglalván, érette egyszer s mindenkorra az illeték, az üzlet minősége és terjedelméhez mért összegben, az illetékes kerületi pénzügyigazgatóság által kiszabandó; illeték-kivető és felszómlálási bizottságok e részben megszüntetvén. Az engedélyt királyi és más nagyobb városokban a városi tanács, a megyékben a főszolgabíró az arra hivatott kizárólag italméréssel foglalkozóknak, a hol vendéglős-ipartársulat van, annak meghallgatása után állítja ki és arról a kir. pénzügyigazgatóságot illeték-kiszabás végett értesíti. Magával az italmérési engedéllyel élhessen, — annak tulajdonosa bárhol, bármikor egész haláláig, — esetleg az engedélynek alapos okokból leendő magvonásáig. Az engedélytulajdonos özvegy, vagy más örököse, vagy akárki mint igazolt utódja egyszerű bejelentés alapján az illetékes városi tanács vagy főszolgabírói hivatal által az engedély élvezetében meghagyandó.

Gundel elnök: kíván-e valaki a tárgyhoz szólni? (Elfogadjuk!) Elnök csak egyet akar felemlíteni s ez az, hogy tudtával a törvényben oly intézkedés nincsen, mely azt rendelné, hogy az italmérési engedély évről-évre külön-külön adandó, a hol ez történik, ott a törvényt rosszul magyarázzák.

Dr. Kovács a most előadottakhoz még a következőket teszi hozzá: hogy nem tudja, hol törtenhetett a z, hogy

évről-évre követeltetett az engedély, mert ha valaki panaszszal fordult volna, okvetlenül orvoslást nyert volna.

Elnök felolvastatja az aradi ipartársulatnak a kongresszushoz intézett beadványát, a mely panaszolja ezen abusust.

Dr. Kovács: T. Kongresszus! Aradon történt, hogy némely engedélyt három évre állítottak ki, de ezt a pénzügyminiszterium megváltoztatta, a mint tudomására jött és pedig minden költség nélkül.

Boor József néhány felvilágosítással kíván szolgálni. (Halljuk!) Ugyanis kívánja, hogy az illeték egyszer s mindenkorra megállapíttassék, de figyelemmel az üzlet minőségére és terjedelmére, tehát természetes, hogy egy hétel többet fizet, mint egy egyszerű vendéglő. (Helyeslés.)

Elnök fölteszi a kérdést. — miután több szóló nem jelentkezett — sziveskedjenek azon szaktársak felállani, kik a javaslatot elfogadják.

Elfogadjuk! Elfogadjuk!

Határozatilag kimondja tehát, hogy a kongresszus az indítványt egyhangulag elfogadta.

Elnök: T. kongresszus! Miután már 12 óra van és sok helybeli tagtársnak az üzletében dolga van, czélszerűnek látja a mai ülést berekeszteni és felkérni a jelenlevőket, hogy a következő napon délelőtt pontban 9 órakor megelenni sziveskedjenek a tanácskozások folytatása czéljából.

A kongresszus ezen elnöki kijelentéshez hozzájárul és a tanácskozás berekesztését elfogadja, egyuttal határozatilag kimondja, hogy a tanácskozást 1896. szeptember hó 29-én délelőtt 9 órakor folytatja. (Éljenz s.)

A tanácskozás folytatott 1896. évi szeptember 29-ik napján délelőtt 9 órakor ugyancsak Gundel János elnöklété alatt.

Elnök üdvözli a megjelent tagokat és a tanácskozást megnyitja azzal, hogy dr. Flóris Endre ur nehézményezte azt, hogy neve a lapokban tévesen «Horis»-nak nyomtatott s nem szeretné, ha személye felcseréltetnék, minélfogva felkéri a sajtót, hogy ezen hibát kiigazítani sziveskedjék.

A tegnapi ülésre vonatkozólag bejelenti elnök, hogy dr. Kovács osztálytanácsos ur elhozta az aradi visszás állapotok tárgyában kelt miniszteri rendeletet, melyet fel is olvastat.

Dr. Kovács: a rendeletből látható, hogy mihelyt a a visszásság a miniszterium tudomására jutott, azonnal intézkedett annak megszüntetése tekintetéből.

Juhász Antal: T. elnök ur! Mélyen tisztelt kongresszus! A napirend előtt bátor vagyok azon kérdést intézni, hogy a ki szólni kíván, mikor köteles jelentkezni, az előadó beszéde előtt, avagy utána? Mert tegnap megtörtént vele, hogy bár szólásra jelentkezett, de nem jutott szóhoz.

Elnök kijelenti, hogy azért nem engedhette meg a szólást, mert feljegyezve nem volt, másrészt pedig vita-bezárási indítvány adatott be s így a vitát kénytelen volt berekeszteni, egyébként felvilágosításul megjegyzi, hogy jelentkezni mindig az előadó beszéde után kell. (Helyeslés.)

Bemutatja és felolvastatja még a hozzá tegnap este érkezett és a szatmáriak sérelmeit magában foglaló levelet, melyre nézve megjegyzi, hogy a sérelmek egy része a már tegnap letárgyalt, részben pedig a ma tárgyalandó indítványokban benfoglaltatnak s így hiszi, hogy a levél egyszerűen tudomásul vétetik.

A kongresszus a levelet helyesléssel tudomásul veszi. Napirendre térve, elnök kijelenti, hogy Kunczy Mihály indítványa következik.

Kunczy Mihály: Mélyen tisztelt kongresszus! Az állami italmérési jövedékről szóló törvény 8. §-a értelmében a kimérési engedélyek száma az állandó és hullámzó lakosság szükségletére, a közlekedési, forgalmi, társadalmi és gazdasági viszonyokra való tekintettel állapítandó meg: minél fogva a kir. pénzügyigazgatóságok és közigazgatási hatóságok új engedélyek kiadása esetében ezen viszonyokra kellő figyelemmel lenni tartoznak.

Igy rendelkezik a végrehajtási rendelet 7. §-a s mit mutat a tapasztalat különösen vidéki városainkban? Azt tapasztaljuk, hogy a legtöbb helyen sokkal több italmérési engedélyvel bíró üzlet engedélyeztetett, mint a mennyit a fent említett viszonyok indokoltá tesznek. A kimérések számának végleges meghatározásáról pedig eddig szó sincs.

A vidéki vendéglősök és koresmárosok az ezen eljárás folytán teremtett egészségtelen verseny által már is oly helyzetbe jutottak, hogy aggodalommal néznek jövőjük elé.

Helyzetünk illusztrálására legyen szabad egy példát felhoznom. Sopron városának 1875-ben, a midőn 21.000 lakossal bírt s mint 3—4 megye forgalmi gyúpontja nagy látogatottságnak örvendő országos és hetivásárjai, ezenkívül pedig országos sertésvásárja is volt, mindössze csak 60 vendéglővel, koresmával illetve borméréssel bírt.

Ma pedig, a midőn lakossága ugyan 28.000-re emelkedett, idegenforgalma ellenben, a minden irányban épült helyi érdekű vasutak, valamint a majd minden nagyobb községnek engedélyezett újabb országos és hetivásárok folytán ugyszólván felére apadt, az ország híres sertésvásárja pedig teljesen megszűnt, 138 bormérési engedélyvel bíró üzlete van. S ha a koresmák és bormérések ezen óriási szaporodását közelebbről nézzük, látjuk, hogy az ezekre adott engedélyek majdnem mind újabb keletűek.

Csak ezt az egy példát tekintve, kérdelem: melyek tehát azon tényezők, melyek a koresmák és bormérések ily óriási szaporítását indokolhatnák? Valóban hiába kutatok ilyenek után.

Hogy a gombamódra szaporodott koresmák és bormérések ezen versenye nemcsak a hivatott koresmárosok és vendéglősök megélhetését teszi kérdésessé, hanem ugy erkölcsi, mint közbiztonsági, valamint nemzetgazdasági szempontból is egyaránt veszélyes, talán nem is kell bizonyítanom.

Tiszteletteljes határozati javaslatom tehát oda terjed:

Méltóztassék a mélyen tisztelt országos kongresszusnak a nm. m. kir. pénzügyminiszter ur elé azon kérelemmel járulni:

hogy a kimérési engedélyek további szaporítása teljesen megszüntetessék, illetve hogy ezek száma a tényleg fenálló szükséglethez képest apasztassék s hogy rendeletileg kimondassék, miszerint minden községben illetve városban összesen csak annyi korecsma s bormérés engedélyezendő, a hányszor 500—500 lakosa van; a hol pedig a helyi s forgalmi viszonyok ennél többet igényelnek, ott is legfeljebb 50 százalékkal több engedélyezhető.

Kérem ezen javaslat elfogadását s határozattá emelését.

Szólásra első sorban jelentkező

Dr. Kovács Gyula s megjegyzi, hogy az italmérések

számának megállapításáról beszélni fölösleges, mert a miniszterium már négy év előtt megállapította végleg. Tehát a kérelem ugy lenne formulázandó, hogy a miniszterium ne menjen túl a megállapított számon.

Juhász Antal kéri az indítvány mellőzését, mert ez különben is benfoglaltatik dr. Szabó László úr tegnapi előadásában.

Dr. Szabó László kijelenti, hogy előtte szóló tévedésben van, mert ő nem az italmérések számának megállapításáról szólott, a mi már meg van, hanem a kismértékbeni elárúsítások számának korlátozásáról s így az indítványt dr. Kovács osztálytanácsos ur által felhozottak szerint kéri módosítani.

Sillay József a maga részéről is annak kérelmezését óhajtja, hogy a megállapított számon túl a kimérések ne szaporittassanak.

Tálos Lajos jelenti, hogy pénzügyi közegetől hallotta, hogy a kimérések számát szaporítani kell, mert ez jövedelem az államnak.

Dr. Kovács megjegyzi, hogy egy alárendelt pénzügyi közeg nyilatkozata nem lehet mérvadó a pénzügyi kormány felfogására nézve. (Általános helyeslés.)

Elnök. Miután többé senki sem jelentkezett szólásra, de az előadó ur sem kíván zárszóval élni, felteszem a kérdést: elfogadja-e az indítványt dr. Szabó ur helyreigazító módosításával.

A kongresszus az indítványt a módosítással egyhangúlag elfogadja.

Elnök: Most következik az V. indítvány előadója: Priváry Pál ur, miért is kérem előterjesztését megtenni.

Priváry Pál:

Mélyen tisztelt elnök ur!

Igen tisztelt kongresszus!

Azon tárgy, a melyet az előkészítő-bizottság szivességéből nekem lehet előadnom, egyike a legkritikusabbaknak, különösen az Alföldön, a hol az italmérési illetek által vannak a kismértékben való elárúsítók önmagukkal a legnagyobb meghasonlásban. Szeged városának pénzügyigazgatóságához nemcsak Szeged városa, hanem annak a környéke is tartozik s ott bő alkalmi nyílt tapasztalatokat szerezni. A szegedi vendéglősök ipartársulata tehát, a mikor megfelelt a szombathelyi társulat meghívásának és érintkezésbe helyezkedett a budapesti központtal, komoly megfontolás tárgyává tette az italmérési illeteknek a jövőben való szabályozását. A szegedi kivető-bizottságnál gyakran kellett panaszokat hallanom, sokan hivatkoztak arra, hogy nem bírják az italmérési illeteket és mikor a felszólamlási bizottság elé terjesztették sérelmeiket, némelyeket ez a bizottság, a melyben mint bizalmi férfinak szintén volt szerencsém megjelenni, tehát mondom, némelyeket orvosolt, de némelyeket, mivel a pénzügyigazgatóság által az illető félre a lélekszám arányában kivetett minimum be nem jött, kénytelen volt az államkincstár érdekében határozni. A felszólamlási bizottság mindig iparkodott mérsékelni az illeteket, a hol csak lehetett, de az államkincstár érdekét nem mellőzhette. Így volt az, mikor a panaszokat az ipartársulat kezébe vette és komolyan tárgyalta. Voltunk bátrak panaszainkat, indítványainkat fel is terjeszteni a központba s azok orvoslására kétféle módot megállapítani. Első sorban méltányosnak tartanám a szegedi ipartársulat, de méltányosnak tartanám a

kincstár érdekében is, hogy úgy, mint a székesfővárosban, a vidéken is nem három, hanem öt fokozat állapotassék meg és pedig olyképen, hogy az 1888. évi XXXV. törvényzikk 12. szakaszában megállapított 3-ik fokozatnál magasabb s az elsőnél kisebb fokozat is állapotassék meg, mert be lett igazolva, hogy vannak olyanok, a kik 100 frt illetéknél többet is elbirnak, de vannak olyanok is, a kikre az 50 frt minimum is sujtó. A méltányosság szempontjából az államkincstár érdeke is azt javasolta, hogy ilyen öt fokozat állapotassék meg. (Éljenzés.)

A szegedi vendéglős ipartársulat egy más nagy része előzetesen szintén beküldött egy javaslatot a központba. Ez azt kívánja, hogy a kongresszus tekintsen el az 1888-iki törvényben szabályozott fokozati illetéki módszertől. A magas kormányának vannak bizonyára statisztikai adatai arról, hogy mennyi bor és sör fogy el, arról is, hogy hány italmérő van és tudniai kell, hogy mennyi azon összeg, a mit a fokozati rendszer szerint okvetlenül elvár, hogy befolyják. Már most azt szeretném, hogy ezt az összeget nem fokozati rendszer szerint, hanem általánosan a fogyasztási adóval együtt szedesse be, egy eljárással, habár külön cím alatt. Mivel a magas kormány bizonyára tudja, hogy a lélekszámhoz képest egy hektoliterre mennyi illeték járt. A fogyasztott mennyiség megállapítása nem is ütköznék nehézségbe, mert hiszen az italméréssel foglalkozók alá vannak vetve a fogyasztási szabályoknak, a jövedéki ellenőrzésnek és így mindenkor tudni lehet, mennyit adott el. A szegedi ipartársulat tehát azt kívánja, hogy a fokozati rendszer töröltessék el s az italmérési engedély-illeték a fogyasztási adóval együtt perzentualiter vettessék ki. (Nagy zaj.)

Elnök. Ne tessék zavarni a szónokot; majd tessék később hozzászólni.

Priváry (folytatva): Ez esetben megszűnnének azok a folytonos panaszok is, a melyet a pénzügyigazgatóságunk nélkülözhetetlenül hallgatnia kell, mert hiszen sok szegény ember panaszkodik, hogy ha már kell fizetni is illetéket, ha már kell fizetni az 50 frtot, más módszer szerint fizessék, nehogy a ki kevesebbet mért, az többet fizessen s a ki többet mért, kevesebbet fizessen és az illeték az igazság és a hektoliterek száma szerint számítottassék ki. Mélyen tisztelt kongresszus! Ez egy fontos kérdés s én lelkiismerettemmel tisztában vagyok s remélem, mindnyájan azért jöttünk ide, hogy lelkiismeretesen járjunk el. (Nagy zaj, közbekiáltások.)

Elnök: Bocsánatot kérek, mindenkinek jogában áll feljegyeztetni magát és hozzászólni. Ne tessék zavarni az előadó urat.

Priváry (folytatva): Nagyon szívesen veszem, ha hozzászólnak és megjegyzéseiket megteszik s én, miután hosszadalmas lenni nem kívánok, a szegedi ipartársulat megbízásából bátor vagyok a következő határozati javaslatot betérjeszteni:

Tekintettel arra, hogy az 1888. évi XXXV. t.-cz. harmadik fejezetének A) «Az italmérési illetékről» szóló 12. §-ának I. 2. pontjára, mely szerint a törvényhatósági joggal felruházott, vagy rendezett tanácsú városokban, vagy oly községekben, melyek törvényhatóságnak, vagy kir. törvény-széknek székhelyei, a mennyiben népességük

a) 20.000 léleknél nagyobb 100—75—50 frtot,

b) 10.000—20.000 lélekből áll 75—50—40 frtot,

c) 10.000 léleknél kisebb 50—40—30 frtot állapot meg italmérési illeték címén s mert a kimutatott lélekszámot kitevő községek italmérői ezen 3 osztályzatu italmérési illetéket méltányosnak épen nem, sőt sérelmesnek találják; ennél fogva ezen rendszert teljesen hatályon kívül helyezni kéri. A mennyiben pedig az orsz. vendéglősök kongresszusa az osztályzati rendszert kíváná továbbra is fenntartani, úgy az oda módosítottassék, hogy mint Budapesten, a vidéki községekben is öt fokozat állapotassék meg a következőkben:

a) 20.000 léleknél nagyobb 125—100—75—50 és 25 frtban,

b) 10.000—20.000 lélekből áll 100—75—50—40 és 20 frtban.

c) 10.000 léleknél kisebb 75—50—40—30 és 15 frtban.

Mi azonban az osztályzati rendszerrel szemben a következő indítványt terjesztjük a kongresszus elé:

Mondja ki az orsz. vendéglős kongresszus, hogy az italmérők érdekében legigazságosabb, jogosabb és méltányosabb az italmérési illetékeknek a fogyasztási adóhivatal kezelésége által minden esetről-esetre az italmérési adóval egyszerre való beszedése és pedig a kimérés alá került mennyiség után.

Az italmérési illetékek mérve az államkincstár érdekére való tekintettel hektoliterenként úgy állapotassék meg, hogy azon végösszeg, melyet a kincstár italmérési illeték címen kíván beszedetni, az a fogyasztás a kimérés arányához egyenletesen osztassék fel.

Ezek után, tisztelt kongresszus, ugyancsak mint előadó lettem az előértekezlet által kiküldve arra nézve is, hogy a házalás tárgyában, a mennyiben visszaélések történtek, terjeszszem be indítványomat és bátor vagyok a következő határozati javaslatot betérjeszteni.

Ugyanis, hogy az italnemekkel való házalás kormányhatósági intézkedés által szabályoztassék, mert már különösen a szeszes italnemekkel való üzérkedés annyira el van harapódzva, hogy a jogositvánnyal bíró kismértékbeni elárúsítók kárára ezen cselekmény szembeszökőleg üzetik s mivel az 1888. évi XXXV. t.-cz. hatodik fejezete a «Büntetendő határozatok» §§-ban ily természetű büntetendő cselekményről érintés téve nincs, úgy a m. kir. pénzügyminiszteriumnak magas figyelme ennek pótlására felkérendő volna.

Egyáltalában mondja ki az országos vendéglős kongresszus, miszerint az 1888. évi XXXV. t.-czikknek az állami italmérési jövedékről szóló sérelmes pontozatait revízió tárgyává tenni kívánja.

Sillay József nincs egy véleményen az előadó urral, mert míg egyrészt az illeték öt fokozatbani beosztását kéri, másrészt pedig a kimérés alá került mennyiséget kéri megadóztatni, az utóbbi a tulajdonképen helyes eljárás s ehhez nemcsak szóló, hanem úgy hiszi, a nagy többség is hozzájárul. (Helyeslés.) A házalás kérdésénél felveti, hogy a sörösök is házalnak, a midőn a sört a házhoz hordják s így ez irányban új törvény kellene, mert eddig nincs. (Helyeslés.)

Pittner György hivatkozik tegnapi felszólalására, miután ezuttal is mindig csak a városokról van szó, nem egyuttal a falvakról is, pedig itt legtöbb a baj, mert vannak oly falusi korcsmák, a melyeknek illetéke több, mint az adója; pl. adóban kiegyezett a községgel 38 frtban, illeték fejében azonban 40 frtot fizet, (felkiáltások: az nem is korcsma!)

pedig az koresma és 40 frtot fizet a község lélekszámánál fogva.

Kérelmem tehát az, hogy a sérelmek orvosoltassanak.

Dr. Kovács Gyula az előadottakra vonatkozólag fel- említi, hogy az italmérési illeték változtatása a pénzügyi kormányznak is óhaja, minthogy ezt azonban törvény álla- pitja meg, újabb törvény kellene tehát; ily kis dolgokért mindig új törvényt hozni azonban nem lehet. E mellett azon- ban a kormány arra törekszik, hogy nem magasabb, hanem kisebb tételeket állapítson meg és pedig nemcsak a törvény- hatósági városokban, hanem kisebb községeknél is, a hol az illeték 50—40—30 frt, vagy 30—20 és 10 frt az illeték. Együttal kijelenti, hogy a törekvés arra irányul, hogy ez mielőbb bekövetkezzék. (Élénk helyeslés.)

Elnök: A nagyságos osztálytanácsos urnak ezen fel- világosítását

a kongresszus köszönettel veszi tudomásul.

Dr. Kovács Pittner felszólalására reflektálva, kijelenti, hogy arról a kincstár nem tehet, hogy a községgel 28 frton kiegyezett és illetéke 40 frt, mert a törvény világosan mondja, hogy a hol 1000 lakos van a községben, illeték címén 40 frtnak kell befolyjni.

Klein Lajos az illetékfokozatra vonatkozó indítványt nem fogadja el, mert ha valakinek az üzlete jól megy, 100 frt illeték sem sok, de a kinek rosszul megy, 10 frt is sok. (Nem áll!) Sürgős kérdés, hogy a kereskedőknek és szató- csoknak a pálinka-, bor- és sörmérés tiltassék el. (Nagy zaj, ellenmondások.) Pittner által felhozott eset pedig lehetetlen.

Dr. Kovács Gyula kijelenti, hogy ez a 14. §. értelmében igen is lehet, mert a törvény megállapított egy minimumot, a melynek községenként be kell folynia; ha be nem folyik, ekkor a különböző italmérők illetékeit fokozatosan fölemelik. Például, ha a községben 1500 lakos van, minden 500 lakos után 20 frtnak kell befolyjni, vagyis összesen tehát 60 frtnak. Már most feltéve, hogy van ott egy italmérő, a kinek illetéke 30 frt, kénytelen a koresmáros megfizetni az egész összeget.

Bornyász József fölötte örvend, hogy az előadó ur be- hatóan és részletesen indokolta indítványát, helyesli azt is, hogy az illeték 5 fokozatba állapittassék meg, mert a literen- kénti megállapítás sok bonyodalomra adna okot. Jól esett hallania a tanácsos ur azon kijelentését, hogy a miniszterium foglalkozik az illeték megváltoztatásával. Egyebekben pár- tolja az indítványt. (Helyeslés.)

Rübner Hermann megjegyzi, hogy az előadó ur nagyvá- rosból való s így nem ismeri a mezőváros viszonyait. Pedig szükség volna, hogy 5—6000 lakossal bíró városban az ille- ték 20—10—5 frtban állapittassék meg. Ezen álláspontot tehát nem öleli fel helyesen s így a vendéglősök helyzete súlyosabb lenne, mint eddig. (Nyugtalanság.)

Elnök kifejezést ad annak, hogy az eddigiekből kiderült, mikép az illeték megváltoztatása szükséges, kiderült az is, hogy a miniszterium is komolyan foglalkozik a kérdéssel. Nem tartaná czélirányosnak, ha az illeték az adóhoz csatoltatnék, mert az kis kulcs nem lehetne s ugy ez nem- csak az első osztályu, hanem a legkisebb üzletet is károsi- taná, miért is az illetéknek 5 fokozatba leendő beosztása és a tételek mérséklése a helyes álláspont. (Helyeslés.)

Dr. Szabó László elfogadja az indítványt s nem ért egyet Klein urral, mert nem kapunk oly bőven előnyöket a

pénzügyi kormánytól, hogy a kicsinyek elfogadhatók nem lennének. Köszönettel tartozunk, ha a legkisebb elő- nyöket is érvényesíthetjük. Csak is egy stiláris hibát kér kiigazítani a törvényre és §-ra való hivatkozásnál, hogy a 12 §-nak I. 2 pontja.

Klein Lajos félreértett szavainak magyarázatául annyit jelent ki, hogy ő is kívánja az illeték leszállítását, de nem ez a mi legfőbb óhajunk. (Helyeslés.)

Juhász Antal egyetért az előadóval és elismeri, hogy előterjesztését szépen és alaposan fejtette ki, hozzájárul ehhez még az osztálytanácsos urnak a mérséklés tekintetébeni kije- lentése is, így tehát teljesen kimerítve látja a kérdést és az indítvány elfogadását ajánlja. (Helyeslés.)

Dr. Kovács a kérdés tisztázása tekintetéből kijelenti, hogy nem mondta, mikép az illeték leszállítása már elhatáro- zott dolog, hanem hogy a miniszteriumban átlátták, hogy az illetékek igen magasak s óhajtandó azoknak leszállítása.

Elnök. Ha senki sem kíván szólni, ugy az előadó ur fog végszóval élni.

Priváry Pál előadó: Azon nagy érdeklődés, melyet indít- ványa keltett ugyan is azt igazolja, hogy annak jelentősége és jogosultsága van. Különösen megnyugtatóra szolgált ugy szólónak, mint a kongresszusnak, a kormány képviselőjének azon kijelentése, hogy a kormány már régen foglalkozik ezen bajjal, tehát szavunk nem kiáltó szó volt a pusztában. Miért köszönetét fejezi ki a kormány képviselőjének azon kijelen- téseért és a kongresszus tagjainak azon szives figyelméért, melyet indítványa iránt tanusítottak.

Elnök: Felteszem tehát a kérdést, elfogadja-e a kon- gresszus az indítványt oly alakban, hogy az illetéknek az adóval együttes beszédése elejtetik és az 5 fokozatbani megállapítás tartatik fenn és pedig dr. Szabó László stiláris módosításával (elfogadjuk, elfogadjuk), tehát kimondom a határozatot, hogy az előadói indítvány a feltett kérdés érte- mében egyhangulag elfogadtatott és kérelem intézendő a miniszteriumhoz azzal, hogy a vidéki városokra stb. nézve is az italmérési illetéknek 5 fokozatbani megállapítása és általában a tételek mérséklése törvényjavaslat beterjesztése útján mielőbb eszközöltessék.

Elnök: Most következik dr. Floris Endre ur, a pécsi társ. ügyésze által beadott VI. indítvány.

Dr. Floris Endre elfoglalja az előadói helyet s a kö- vetkezőket terjeszti elő:

Tisztelt Uraim!

A millenniumi ünnepek alatt oly sok és szép beszéd hangzott el hazánk minden részében, hogy én külömbet, de még ilyet sem tudnék mondani, ezért mindjárt kitűzött fel- adatomnál kezdem beszédem.

Tudott dolog, hogy az ország véleménye felismerte a műborgyártás káros voltát. Mihez mellesleg legyen mondva, nem is kellett valami nagy fáradság, vagy különös szakisme- ret s ezen közvélemény utat tört magának a törvényhozás termébe s így jött létre a műborgyártásról szóló 1893. évi XXIII. t.-czikk.

Ily körülmények között joggal lehetne kérdeni, hogy ha már egyszer törvényhozásilag tiltva van a műborgyártás, hát vajjon mit akarunk még többet.

Sajnos, hogy mi is abba a helyzetbe jutottunk, mint a mult században a lelkes honatyák, kik az országos diétán a T. T. K. B. táblán szüntelen előhuzakodnak az ő gravamen-

jeikkel, t. i., hogy az ország főurai a törvényt lábbal tapossák.

Nekünk is arról kell panaszkodnunk, hogy a törvényt fel sem veszik, meg nem tartja senki, az ellene vétők nem, vagy igen ritkán lesznek büntetve, egyszóval nincs végrehajtva.

Már pedig magában véve, hogy egy törvény, az állampolgárok kijelentett akarata, nem lesz megtartva, az is különösnek tűnik fele egy jogállamban, de ha figyelembe vesszük, hogy e törvény negligálása nem csak etikai, de közgazdasági, közegészségi tekintetben is mily hátrányos: akkor lehetetlen a további állapotokat nyugodt lelkiismerettel nézni és túrni a történetendőket.

Káros erkölcsi tekintetben, mert a törvények iránti büntetlen engedtlenségre buzdít, sőt mikor látja a köznép, hogy valaki munka nélkül, vagy ha úgy tetszik, szivósságtalan munka révén halomszámra gyűjtheti a vagyont, míg ellenben az elcsigázott földmives, a ki a mai adózási rendszer mellett még most is ő van sujtva és nyomva legjobban, midőn kora tavasztól kezdve késő őszig véres verejtékkel és az elemi csapásoktól való örökös rettegések között munkálja az ő szőlőjét, mind ezek daczára alig képes mindennapi kenyerét megszerezni, ezen tapasztalatok azután bőven érlelik meg benne a szociálizmus és kommunizmus felforgató eszméit.

Sőt még tovább menve, vannak számtalan községek, hol a nép ott hagyva házát, földjét és a filokszera által kipusztított szőlőjét és tömegesen elhagyva hazáját, kivándorol külföldre. Ez már közgazdasági káros hatása.

Ekkor azután hiába költi az állam a szőlők ujjaalakítására a milliókat, az inségre jutott nép, a munkaerő ott hagyja hazáját. Hisz magam is voltam fültanuja, mikor a szegény földmives panaszkodott, hogy ő nem tud versenyezni a műbor gyártóval, mert az 4–5 krért produkál egy liter bort, ő pedig erre képtelen.

De nem mellőzhető, figyelmen kívül nem hagyható a közegészség szempontjából sem ennek káros hatása.

Népünk, nem mondok többet, még az intelligens osztály nagy része is közegészségi dologban részint járatlan, részint lethargikus közönyt tanusító. Ez az oka, hogy nálunk ujságszámba megy, ha egy évet kihagyhatunk az országos járványok krónikájából. Hogy a pálinkás butikok enervált lakói hová jutnak, azt legjobban megmondhatnák a kórházak boncztermei és az ügyészség börtönei. A bűnök e melegágyának nem kisebb gondozói a műborgyártók, a kik mindenféle kotyvalékért nem csak kizsebelik áldozatukat, hanem enerválják, egészségüket megrontják, erkölcsileg és testileg tönkre teszik őket.

Meg van alkotva a műborgyártást tilalmazó törvény, de nem hajtatik végre. Hogy ez így van, felhozhatnák a sok közül nem egy példát. Elég szomorú állapot, hogy a hatóságok ily laza lelkiismerettel járnak el. Ha a törvény betartatnák, végrehajtása nagyobb fontossággal ellenőriztetnék, ily esetek nem fordulhatnának elő.

Hogy példát hozzak fel, pl. meg van engedve a 2% szesz használata, azonban mielőtt az kiszolgáltatóknak, nem lesz megvizsgálva az illető bornak minősége, megkapja azt minden ellenőrzés nélkül s így módja van bármily mennyiségű szeszt elhasználni. Sőt vannak borkereskedők, kik egyuttal szeszkereskedők is és ezeknek még nincs is szükségük

a szeszbevásárlást bejelenteni, vagy pláne kérelmezni. Vagy pl. meg van engedve a borkősav használata, azonban nincs ellenőrizve a használandó összeg mennyisége és bár jóllehet, hogy ugyanazon szolgálatokat teszi a citromsav is, de ezt a borkereskedő nem használja, mert az utóbbi 8–10-szer drágább. Vagy pl. el van tiltva a műborgyártáshoz tartozó anyagok hirdetése, vagy éppen annak megszerzése és mégis a hirdapokban ezt hirdetik, a borkereskedő meg az anyagok megszerzésének tilalmát úgy játsza ki, hogy megrendelteti a szomszédos községbe, vagy más névre, vagy pl. a ki gliczerint akar készíteni, megrendeli a fagygyut és ebből állítja elő a gliczerint.

Továbbá nagy mulasztás az, hogy a pinczékben a borok nem leltározatnak évenként legalább kétszer és azokban előzetes értesítés nélkül nem tartanak vizsgálatot, holott ha nyilvánartva lenne, hogy mennyi bor hozatott be és mennyi vitetett ki, már ezáltal is hathatósan eleje vétetnék a hamisításnak.

Ezek után a következő indítványt terjesztem elő:

1. Hasson oda a magas kormány, hogy Ausztriában is hasonló elvek szerint szabályoztassék és ellenőriztessék a műborgyártás.

2. A műborgyártás körül felmerült kihágások feletti bíraskodás tételessék át a királyi bíróságokhoz.

3. Az ellenőrzés bizassék a kir. pénzügyigazgatósági közegekre.

4. Biztosittassék a titoktartás a feljelentőnek s jutalék a megbüntetőre kirótt birságból.

5. A pinczék évente leltározandók s időközönként megvizsgálandók.

6. Szigoruan ellenőriztessék, hogy a termelő csak saját termésü bort hozhasson forgalomba termelő minőségben.

7. A borfogyasztási-adó leszállítandó.

Elnök: Kiván valaki a tárgyhoz szólni? A maga részéről azt a megjegyzést teszi, hogy nem fér össze a vendéglős ipar méltóságával, hogy bárki jutalékokat követeljen a birságpénzekből, mert ha valaki mást feljelent, ezt nem nyereszkedési vágyból teszi, hanem azon hazafias kötelességtudással, hogy az igazság érvényesüljön. De nem is célszerű ez, sem nem igazságos, mert mindenki nagyon jól tudja, hogy nagyon könnyen megeshetik, mikép egy elcsapott szolga bosszúból is tehet feljelentést, hogy volt gazdájánál a bort hamisítják s ha a feljelentés hamisnak is bizonyul, felesleges zaklatás az eredménye. A feladat pedig nem az, hogy az ipar helyzetét súlyosítsuk, hanem hogy könnyítsük. (Zajos helyeslés.)

Juhász Antal. Tisztelt kongresszus! (Felkiáltások: szavazunk!) Az előadó urnak javaslatából 3 pont olyan fontos, hogy az megkívánja a tárgyalást, különösen fontos ez iparunkra nézve és szóló vidékére, a hol a borkereskedésnél igen nagy visszaélések követtetnek el, mert ott nem csak színborral, hanem törkölyös borral is üzérkednek (felkiáltások: mi az?) és a koresmárosnak tetemes károkat okoznak, miért is kívánatos, hogy törkölyös borkereskedők is vonassanak adó alá. (Felkiáltások: eláll.) Szóló visszatér a tegnapi napirendre (nagy zaj támad) és kéri, hogy a termelő a saját borát eladhadhassa, de ha azontul árul, köteles legyen engedélyt váltani. (Felkiáltások: eláll, nem ide tartozik!)

Elnök azt hiszi, hogy legcélszerűbb volna az indítványt pontról-pontra tárgyalni. (Nagy zaj.)

Sillay József csak néhány pillanatra őhajítja a figyelmet

igénybe venni. Mert a mit az előadó ur feltárt, az annyira figyelemre méltó, hogy azt tárgyalni kell és pedig behatóan, nem kell gőzerővel haladni. Szóló azt hiszi, hogy ha valamennyi pinczemunkást egy napra vizsgálati fogságba helyeznék, nagyon csunya dolgok kerülnének ki; miért is a kormány felkérendő, hogy ezen tárgyat tanulmánytárgyává tegye. (Felkiáltások: szavazzunk, elfogadjuk!)

Elnök bocsánatot kér, miután úgy látja, hogy a vita ki van merítve, tán jó volna a kérdést pontonként feltenni s hogy így első sorban az 1-ső pontot bocsájtja szavazás alá és pedig úgy, elfogadja-e a kongresszus az indítvány első pontját? (elfogadjuk!)

tehát határozatilag kimondom, hogy az indítvány 1-ső pontja egyhangulag elfogadtatott.

Elnök áttér a 2-ik pontra és kiemeli, hogy ez igen komoly dolog, mert bár minden tisztességes vendéglős ellenzi a műborgyártást, mégis figyelemmel kell lenni arra is, hogy a kimérő felesleges zaklatásnak kitéve ne legyen.

Dr. Floris Endre a 2-ik ponthoz azon felvilágosító magyarázatot adja, hogy az 1893. évi XXIII. t.-cz. a műborgyártás tárgyában a biráskodást a közigazgatási hatóságra bizza, vagyis a rendőrkapitány és szolgabíró, tehát oly egyénekre, a kik bizonyos obligóban vannak a választókkal szemben, tehát nem oly függetlenek, mint a bíróság, melynek elmozdithatlansága biztosítva van, tehát több a biztosíték a pártatlan eljárás szempontjából. (Általános helyeslés.)

Elnök: Tehát a 2-ik pontot a kongresszus elfogadja? (Elfogadjuk!)

határozatilag tehát kimondom, hogy a javaslat 2-ik pontja egyhangulag elfogadtatott.

Elnök: A javaslat 3-ik pontját a már előzőleg kifejtettek alapján nem ajánlom, különben előadó ur is kijelentette hogy ezen ponthoz nem ragaszkodik, a kérdés szavazás alá bocsáttatván, ellenpróbával és nagy szótöbbséggel a javaslat 3-ik pontja elejtetett.

A javaslat 4-ik pontja hasonlóképp nagy szótöbbséggel elejtetett.

Az 5-ik ponttól előadó elállott.

Ez a kongresszus által tudomásul vétetett.

A javaslat 6-ik pontja előadó felvilágosításai után egyhangulag elfogadtatott.

A javaslat 7-ik pontjától az előadó elállván, ez tudomásul vétetett.

Elnök ezek után a tárgyalást 10 perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Elnök megnyitja a tárgyalást és felkéri Koch József előadó urat a VII-ik indítvány előterjesztésére:

Koch József.

Tisztelt országos kongresszus!

Mindnyájunk által ismert tény az, mily visszás helyzetben van a szállodás, vendéglős és korcsmáros ipar a fenálló rendszernél fogva, mennyi kísérletezésre nyílik tág tér, mely kísérletezések egyrészt a kísérletező anyagi károsodását, sőt tönkre jutását vonja maga után, másrészt pedig iparunk reputációját támadja meg súlyosan s ha ez állapottal komolyan foglalkozunk és keressük a valódi okot, úgy azt magában a törvényben találjuk.

Ugyanis az 1884. évi XVII. t.-cz. az iparágakat két osztályba sorozza, a szerint a mint az iparágak önálló meg-

kezdése a törvény 4. §-a értelmében a képesítéshez, avagy a 10-ik §. szerint az engedélyhez kötött.

Ámde a törvény ezen intézkedése a nm. miniszteriumnak az ipartörvény életbeléptetése alkalmából 1884. évi augusztus hó 26-ik napján kibocsájtott rendeletének 3-ik §-a szerint már is változáson megy át, a mennyiben a két osztályozáson túl már egy harmadik osztályozással találkozunk, mely szerint az ott felsorolt és engedélyhez kötött iparok a képesítéshez is köttetnek.

T. Uraim! A szállodás, vendéglős és korcsmáros ipar csakis akkor felelhet meg valódi hivatásának, ha az egyuttal a képesítéshez is köttetik, mert egyedül ez esetben érhető el az, hogy ezen ipar minden szakképzettséget nélkülöző, az iparnak csak hátrányára szolgáló vállalkozóktól szabadul meg, kik azt nem iparnak, hanem utolsó remediumnak tekintik, a mikor már semmi sem sikerült nekik, — vagyonuk morzsáival e téren kísérleteznek a saját kárukra, a nagyközönség és a közegészség hátrányára.

Már pedig ipar gyakorlásánál a törvény egyik főfeltétele a megbízhatóság, mely feltétel azonban nemcsak erkölcsi szempontból, hanem a gyakorolt ipar tudása és a képesítés szempontjából is elbirálandó.

Ahhoz pedig, hogy valaki ezen ipart helyesen és megbízhatóan gyakorolhassa, a szakképzettség multhatatlanul szükséges kellék, mert elvitázhatatlan tény az, hogy kellő alapismeret és tanulmány utján sajátíthatók és érhetőek el azon kellékek, melyek iparunk szakavatott gyakorlásánál multhatatlanul szükségesek. Így például nyelvek ismerete, a földrajzban, közlekedésügyben, könyvelésben, konyhavegytanban, számtanban és egyéb e szakbavágó tárgyakbani kiképeztetésen kívül továbbá nélkülözhetlen kellékek még a helyes pincze- és borkezelés, a borok biztos megítélésére vezető mesterfogások, az ételek készitési módjai általában, nemkülönben a vendégek kiszolgálása körüli műfogások terén udvarias érintkezés, sima és előzékeny magaviselet a vendéggel szemben, ügyes és tiszta felszolgálás, különböző ételeknek egyszerre történő tiszta felhordása, a vendég által netán reábizott ételjegyzék (menu) helyes, ügyes és izletes összeállítása, végre a terítéstan.

A képesítéshez kötés mellett bizonyít ama tény is, hogy a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur jóváhagyásával a budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata külön szakirányu tanonciskolát állított fel, mely már is meglepő eredményeket mutat fel s hivatva van a a szakképezett vendéglőst és korcsmárost megteremteni.

Az általam most kifejtettekből kétségen kívül kitünik az, mikép iparunk gyakorlásánál a képesítés multhatatlanul szükséges kellék; miért is az országos kongresszus elé a következő javaslatot terjesztem:

Mondja ki az országos magyar vendéglős-kongresszus, hogy a szállodás, vendéglős és korcsmáros ipar, mely az 1884. évi XVII. t.-cz. 10-ik, illetőleg 13. §-a szerint az engedélyhez kötött iparágak közé tartozik, egyuttal a képesítéshez is köttessék.»

A most beterjesztett határozati javaslat pártolását és támogatását annál is inkább ajánlom, mert ennek sikeres megoldásától függ iparunk jövője és az eddig fenállott zilált viszonyok megszüntetése;

Bozsa József elsőnek jelentkezővén, elnök neki adja a szót.

Igen tisztelt kongresszus!

Miután az előterjesztett határozati javaslat mindnyájunk egyhangú nézetével találkozok, úgy hiszem, egyhangulag elfogadjuk. (Helyeslés.)

Glück Frigyes mindenekelőtt megjegyzi, hogy ezelőtt mintegy 10 évvel, a midőn az első orsz. vendéglős-kongresszus tartotta tanácskozásait, ezen tárgy eléggé bőven volt megvitattva s igen sajnálja, hogy az azóta történekről jelentés nem tétetett.

A maga részéről kötelességének tartja — miután a budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata e részben intézkedett és felterjesztést is tett — kijelenteni annyit, hogy a kormány a képesítéshez kötés kelletkei tekintetében más nézetet tart, mint a kongresszus. Ebben meg kellett nyugodni s a bajon akképen lőn segítve, hogy Budapesten szakirányú tanonciskola létesített és úgy a kérdés most az, hogy a kormány kijelentene-e azt, hogy a vendéglős ipar képesítéshez köttetik s melyik lenne az a szakavatott forum, mely a képesítést megállapítaná? (Koch közbe szól: üzletben volt, mint más iparnál.)

Glück folytatva kijelenti, hogy a maga részéről nem tudná bizonyítani saját szakképzettségét. Minden körülmények között kellene egy kompetens forum, egy vizsgáló-bizottság, mely ebben dönt. Azért a fődolog az: szakiskolákat alapítani s ha a fundamentum meg lesz, a jövő kongresszuson követelhetjük a kormánytól a képesítéshez kötetést.

Koch József nem ért egyet az előtte szóló nézeteivel, mert el kell ismerni azt, hogy iparunk már ma is rendelkezik szakemberekkel. Hát ki volna az a pinczér, az a csapos, a ki már több éve működik az üzletben? ki volna más mint szakember, ezektől tehát ezen minőséget megtagadni nem lehet; ugyanazért melegen ajánlja javaslatának változatlan elfogadását.

Elnök kérdést intéz az iránt, kíván-e még valaki a tárgyhöz szólani, miután senki sem jelentkezett, felteszi a kérdést, hogy mindazok, kik a javaslatot változatlan szerkesztésben elfogadják, sziveskedjenek felállani, megtörténte után az ellenpróba is megkíséreltetett s kitünt, hogy szótöbbséggel elfogadtatott s így kimondja a határozatot, hogy a javaslat egész terjedelmében nagy szótöbbséggel elfogadtatott.

Elnök ezután áttér a napirend VIII. pontjára és felkéri Schalkház Lipót urat indítványának előadására.

Schalkház Lipót:

Mélyen tisztelt nagygyűlés!

Szives köszönetet mond a magyar vendéglősök orsz. kongresszusát szervező és végrehajtó bizottságának azon kitüntetésért, melyben az által részesült, hogy ő bizatott meg a tanulók testi és szakszerű szellemi kiképzésének előadásával. Örömmel és köszönettel vette e megbízást, mert e tárggyal mindenkor a legszivesebben foglalkozott.

Hosszabb elméleti fejtegetések után áttér arra, hogy a vendéglős ipar különös viszonyainál fogva a borfiúk kiképzésénél két irányra kell figyelemmel lenni, t. i. a testi és szellemi kiképzésre s e helyütt kifejezést ad azon nézetének, hogy a hivatásának megfelelni akaró pinczérnek vagy korcsmárosnak mindenek felett egészségesnek, ugymond, különös egészségesnek kell lenni.

Ezek után hosszasan értekezik azon betegségekről és azok okairól, melyek leginkább a korcsmáros iparnál for-

dulnak elő. Számos orvosi szaktekintély munkáját recitálja, különösen az előforduló betegségek szempontjából.

A borfiúk szellemi kiképzésére áttérve, kijelenti, hogy a kiképzés legelső és legerősebb alapját — a képesítéshez köttöt ipartörvénynek a korcsmáros iparágra leendő kiterjesztése — képezi. A kiképzésre és egészségügyre az ipartörvény szolgálna általános alapul, ehhez járulna még ezen iparág sajátos viszonyainál fogva a különleges szak-kiképzés, melynek irányát szakmabeliek lennének hivatva megállapítani.

A tanviszonyra térve, a következőket látja szükségeseknek: hogy a tanoncz a felvételkor 13 évet betöltött legyen, a tanoncz egészségi állapota a felvételkor orvosilag megvizsgálendő, a tanonczidő legalább 3 évben állapittassék meg, a tanoncz fizetést ne kapjon, hanem a gazda ruházza a teljesellátáson túl, mi által mindig tiszta öltözetű tanonczok lesznek az iparnál, vagy ha ez drágábbra jönne, mint a fizetés, úgy a szülők részéről bizonyos járandóságot (évi 50—100 frt) kell szerződésileg biztosítani.

Nagy horderejű leendő az iskolai kényszer a tanonczidő tartamára és a szakiskolák szaporítása a vidéken.

Ezek után a következő határozati javaslatot terjeszti a kongresszus elé:

Mondja ki a magyar vendéglősök országos kongresszusa, hogy azok az állapotok és viszonyok, melyek borfiúnak kiképzése tekintetében nálunk ez ideig fenállottak, nem csak hogy türethetlenné, de egyuttal reánk nézve a legnagyobb mértékben megszegyenitők is és hogy egész erőnkkel s tudásunkkal oda fogunk hatni, hogy ezek teljesen és gyökeresen megváltoztassanak. Ennélfogva mulhatatlanul szükségesnek tartja a képesítéshez köttöt ipartörvénynek kiterjesztését a vendéglői iparágra is. Ezenkívül még az esetben is, ha e közóhaj be nem teljesülne, indítatva érzi magát, mint külön álló szaktestület a következő határozathozatal elfogadására:

1. Tanulóink testi kiképzésére vonatkozólag elhatározandó, hogy azok 13-ik évkorukon alul semmi szín alatt sem vehetők fel.

Az első felvételnél orvosilag a legszigorubbán megvizsgálándók, ha vajjon iparágunk gyakorlására elég erős és egészséges szervezettel bírnak-e? A vizsgálatról külön bizonyítvány állítandó ki, az még külön a munkakönyvbe is bejegyzendő.

2. A szellemi kiképzésre vonatkozólag a felveendő fiutól meg kell követelni, hogy legalább a négy elemi iskolát végzett legyen, vagy ennek megfelelő képzettséget igazoljon.

3. A tanidő tartama legalább három évre terjedjen és a tanonczfelfogadó vendéglős köteleztessék az iparhatóság előtt a tanuló szüleivel rendes tanszerződést kötni.

4. Hozassék be az általános iskolakényszer a tanidő tartamára. A hol szakiskola nincs, ott a fiúk a tanoncziskolába küldendők.

5. A szakiskolák szaporítása a vidéken borfiúink szakszerű kiképzésére igen nagy fontossággal bírván, ily iskolák létesítését a kongresszus feltétlenül szükségesnek és kívánatosnak tartja.

6. Bizassék meg a kongresszus nevében a budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata az ezen határozatok érvényesítése érdekében szükségessé vált további intézkedések megtételével.

Elnök: Ugy hiszi, hogy a t. előadó urnak úgy a köszö-

netet, mint az elismerést a kongresszus bátran megszavazhatja, a nagy szorgalommal és gondnal kidolgozott szép előadásáért. Ugyhiszi továbbá, hogy az ügyet fontosságánál fogva ezuttal a kongresszuson rövid uton letárgyalni sem lehet; miért is célirányos lenne, ha a kongresszus Glück Frigyes szaktárs urat, mint a budapesti szakirányu tanonciskolának megteremtőjét, felkérné, hogy az ügyet tegye magáévá és barátaival, a tapasztalt tanerőkkel esetleg az iskola felügyelőbizottságával tanulmányozzák és beszéljék meg az ügyet s ez alapon tegyen a legközelebb megtartandó kongresszuson javaslatot, az indítvány érvényesítése tekintetében. (Helyeslés.)

Glück Frigyes: Igen tisztelt Elnökség! Mélyen tisztelt kongresszus! Igazán nem hitte, hogy abba a szorult helyzetbe jusson, hogy a kongresszus színe előtt elfogultan szólaljon fel. Az elismerés, a mely mélyen t. elnök ur ajkairól elhangzott, őt meg nem illeti, azonban kijelenti, ha a t. kongresszus őt a tárgy feldolgozásánál megbízná, ezen megbízást készséggel elfogadja s mindig oda fog törekedni, hogy az az eszme, mely Budapesten testet öltött, szeretett hazánk minden városában és faluiban legyen elterjedve.

Szóló a tudásnak és értelmességnek gyökerét a szakavatott tanításban véli feltalálni. Szóló megengedi, hogy a jelenlevők mind szakavatott egyének, de az iskoláztatás után fog meglátszani, hogy talán mindannyian egyoldalúak voltak.

Szóló az egyoldalúságot a maga részéről saját személyére nézve teljes őszinteséggel beismeri.

A mi a többi intézkedést illeti, legyen szabad neki felmenteni, hogy nem volna elegendő ehhez az ő személye, nem volna elég az iskolának jelenlegi igazgatósága, hanem azt kéré, hogy a budapesti szállodások, vendéglősök és koresmárosok ipartársulata által fentartott és államilag segélyezett iskolának felügyelő-bizottsága egészítsék ki a kongresszuson képviselt ipartársulatok tagjaiból s így igéri, hogy fel fognak használni minden alkalmat arra, hogy a jövő kongresszus elé ne csak javaslattal, hanem országszerte fenálló iskolákkal járuljanak.

Tehát kéri a végrehajtó-bizottság további intézkedését ez ügyben. (Zajos helyeslés.)

Elnök: Ha nem kíván senki sem szólni, úgy felteszi a kérdést ugyanarra nézve, hogy elfogadtatik-e a VIII. indítvány azzal, mikép előadónak köszönet szavaztassék, továbbá hogy az indítvány tanulmányozás és további eljárás végett **Glück Frigyes** szaktárs urnak kiadassék, végre, hogy a tervezett bizottság Glück Frigyes ur indítványaihoz képest a végrehajtó bizottság által kiegészítsék, (Elfogadjuk, elfogadjuk.) így tehát

határozatilag kimondja, hogy a 8-ik indítvány egyhangulag elfogadtatott, előadójának köszönet szavaztatott, valamint Glück Frigyes szaktárs megbízása és előterjesztett indítványa szintén egyhangulag elfogadtatott.

Elnök ezzel a mai tárgyalást berekeszti, azonban egyidejűleg kedves kötelességének tartja, hogy Kovács Gyula dr. miniszteri osztálytanácsos ur ő nagyságának a kongresszus nevében hálás köszönetet mondjon nemcsak azért, mert szíves volt az eddigi tárgyalásokon megjelenni, hanem mert kegyeskedett azokat a legélénkebb figyelemmel kísérni és állandóan becses felvilágosításaival a kongresszust támogatni, ugyanazért felkéri a kongresszust, hogy tiszteletének felállással és zajos éljennel adjon kifejezést. (Lelkes éljenzés.)

Kovács Gyula dr. A szép szavakat és köszönetnyilvánítást a maga részéről nagy köszönettel viszonzozza s kívánja, hogy a kongresszus minden egyes tagja majdan, ha a munka befejeztetett, hazatér, a jól végzett munka öntudatával távozzék. (Éljenzés.) Egyszersmind egy kérelmet intéz a kongresszushoz. A felszólalások nagy részéből azt látja, hogy a nehézségek és panaszok nem a törvényes állapot, hanem a törvénytelen állapot ellen irányulnak, annak a megszüntetése pedig nemcsak a kongresszus tagjainak, hanem az államnak és a nagy közönségnek is érdeke. Miért kéri a kongresszusnak minden egyes tagját, hogy ha bármely visszaélésről biztos tudomást szereznek, szíveskedjenek azt akár egyenként, akár testületileg a kormánynak, különösen a pénzügyminiszteriumnak tudomására hozni és szóló ígérheti, hogy a legnagyobb készséggel, legnagyobb gyorsasággal orvosaltatni fog mind az, a mi a törvény keretén belül lehetséges. (Lelkes éljenzés.)

Elnök ezek után felkéri a kongresszus tagjait, hogy a holnapi folytatólagos ülésre pontban 9 órakor megjelenni szíveskedjenek. Ezzel a mai ülés véget ért.

A tanácskozás folytatott 1896. évi szeptember hó 30-ik napján d. e. 9 órakor Gundel János elnöklete alatt.

Elnök üdvözli a megjelenteket és megnyitja a tanácskozást és megjegyzi, hogy úgy látszik, mikép már többen elutaztak s a helybeli szaktársak egy része is sajnálja az üzlettől való távolmaradását három nap egymásután, azonban reményli, habár kisebb számmal, de annál nagyobb lelkesedéssel fog a tanácskozás folytatni. (Éljen az elnök.)

A napirend most következő pontja a 9. indítvány előadója Goldner Károly ur, kit is felkér annak előterjesztésére.

Goldner Károly

Mélyen t. Kongresszus!

Minekelőtte indítványom fölött nézeteimet előadnám, biztosítom a kartárs urakat, hogy nem talán a magam álláspontját és javát akarnám, hanem igenis általában és mindnyájunk érdekét tartom szem előtt, nehogy tán bárki is elfogultsággal vádoljon.

Azt hiszem, hogy nem tévedek, a midőn azt mondom miszerint a vasuti vendéglők pályázati hirdetményeiben előforduló azon mondatnak, «hogy az igazgatóság tekintet nélkül az ajánlott bér összegre, fentartja magának a jogot, hogy szabadon választhasson», elég oly sötét háttere van, mert ez által a pályázattól sok olyan pályázni akaró elriad, a ki talán kevesebb vagyonnal rendelkezik, de mégis pályázna, mert érzi magában, hogy képes volna üzletet kifogástalanul kezelni, azonban annak az esélynek, hogy daczára képzettségének, az igazgatóság talán egy kevesebb képzettséggel bíró előnyben részesítsen, magát kitenni nem akarja.

Mert ha az állana, hogy csakis szakavatott vendéglősök pályázhatnak, akkor nem riadna vissza, de így igen, hisz pályázhat egy valami pénzes vállalkozó is, a kiben az igazgatóság tán több garanciát lát s ezzel szemben a szakavatott vendéglőst mellőzi.

Arra nézve, hogy mily nagy különbség van egy ilyen esetleges vállalkozó és egy vendéglős közt, talán példára sem kellene hivatkoznom, mert mindenki tudja, hogy a midőn az a vállalkozó egy ily elnyert vendéglőt minden tekintetben tönkre silányít, addig az a vendéglős azt csak minden igyekezetével emelni igyekszik, de e tekintetben példákra is hivatkozhatom.

1879-ben jöttem a p.-ladányi vasuti vendéglőbe mint éthordó, azon időben ezen vendéglőt Kohn Herman regálébérlő nem vendéglős vezette s mik voltak az eredmények? az, hogy az utasok, a mennyire lehetett, kerültek s inkább éheztek Czeglédig, hol abból a híres czeglédi pörköltből minden esetre szivesebben ebédelt, habár később is, mint a p.-ladányi vendéglő akkori rossz étkeiből, de tessék elhinni, még ma is, a midőn jobb kezekben van a vasuti vendéglő, az még ma is a régi rossz hír hatása alatt áll.

Sőt még valami, 1881—1832-ik évben, midőn a t. v. vasut államosított, egy nagyobb bizottság volt kiküldve a hivatalos átvételre s ugyanazon bizottságnak p.-ladányon ebéd volt rendelve; a bizottság egy tagja ebéd közben akkor ott volt s elment az igazgatóhoz panaszkodni, hogy az ételtől rosszul lett erre az igazgató ur olyan lármát csapott és pörrel támadta meg, de nem csak a vendéglőst, hanem mindnyájunkat, hogy hallgatni is borzasztó volt; de azért még is ugyanazon időben a debreczeni vasuti vendéglőt egy Zedlacek nevű urnak adták bérbe, a ki állítólag nyugalmazott vasuti hivatalnok volt és mit eredményezett az? azt, hogy majd minden utas káromkodva és panaszkodva jött onnan az élvezhetlen étel és ital miatt, sőt a fejetlenség miatt, a kiszolgálás sem volt olyan, mintha azt egy szakember kezelte volna.

Azt hiszem, t. kongresszus, hogy ez elég ok arra, miszerint a tek. igazgatóság a szakember szót szem előtt tartsa, legalább ezen intézménynél a protekció ne lenne napirenden, hanem mint a régi harcós mondá: «Istenem, ne segíts sem neki, sem nekem, hanem győzzön a jobb.»

A bérletidő tartamára is volna egy megjegyzésem. Én a 3 évi bérleti időt nagyon rövidnek találom, még pedig azért, mivel az 1—2. évben alig bírja a berendezés, beruházás, esetleg költözködés és más hasonló kiadásokat fedezni a bérlő s a midőn csakugyan már valahogy befészkelte volna magát, letelt a 3 év és kezdheti újból s így sohase juthat a bérlő oda, mihez azt hiszem, nem tulzom, ha a 3 év helyett 5 évre lehetne tenni a bérletidő tartamát.

Végül még azon tiszteletteljes megjegyzésem volna, hogy a mint indítványomban is ki van írva, az elmondottakat úgy vélem elérhetőnek ha a t. kongresszus saját kebeléből egy bizottságot választana és az küldöttségileg a m. kir. kereskedelemügyi miniszternél fölíratban kérelmezné. Indítványom a következő:

Indítványozom, hogy az országos kongresszus által kiküldött bizottság a nm. közlekedésügyi miniszteriumnál odahatni igyekeznék, miszerint a vasuti vendéglők pályázati hirdetéseiben ne azt tegyék ki, hogy az igazgatóság kiköti magának azt, miszerint a pályázók közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhat, hanem igenis azt tűzze ki feltételül, hogy csakis igazolt bizonyítványokkal ellátott vendéglősöknek adja azt bérbe.

Kérem indítványom elfogadását.

Elnök jelenti, hogy szólásra senki sincs feljegyezve, részéről csak annyit jegyez meg, hogy a kérelem nem a közlekedésügyi, hanem a kereskedelemügyi miniszteriumál nyújtandó be, mert a közlekedési miniszterium megszűnt.

Ezek után felteszi a kérdést, elfogadja-e a kongresszus ezen indítványt? (Felkiáltások: elfogadjuk az indítványt!)

tehát határozatilag kimondom, hogy a kongresszus a IX. indítványt egyhangulag elfogadja.

Elnök: Következik a napirend utolsó, vagyis X-ik pontja felkéri Bokros Károly előadó urat, hogy indítványát terjeszse elő.

Bokros Károly:

Tisztelt kongresszus!

Mielőtt előadásomat megkezdéném, sajnálatomnak adok kifejezést, hogy e tárgynak oly kevés hallgatója maradt. Sajnálom, nem saját szempontomból, hanem az ügy érdekében. Lehet, hogy a nyugdíj-intézmény és szövetkezés nem érdekli a fővárosi és vidéki szaktársakat, én azonban meg vagyok győződve, hogy minden osztálynál az együttműködés és összetartás bizonyos erőt kölcsönöz és tiszteletet. (Helyeslés.) Ezek után legyen szabad előadásomat megkezdni.

A múlt hó 28-án egybehívott értekezlet egyhangulag elfogadta, miszerint létesítsék egy országos vendéglősnyugdíjegyület, mely a mindennapi lázas munkában kidőlt kartársaknak nem a vándorbotot adja kezébe, hanem aggságuk és munkaképtelenségük beálltával egy nyugalmas ott-hont biztosít.

Bár részletes tervvel nem léphetek a m. t. kongresszus elé, meg vagyok győződve, a mint a kezdeményezés nehézségein túl estünk, ez mihamarabb meg lesz.

Mélyen tisztelt kongresszus!

Tudjuk, hogy szeretett hazánk fővárosa sok tekintetben, de kivált a vendéglői szakmában mi kívánni valót sem hagy fenn; ha mi vidéki vendéglősök nem is tartunk, mint a hogy nem is tarthatunk, a fővárosi szaktársakkal lépést, sok vidéki városban már is igen közel jövünk úgy berendezésben, mint kiállításban Budapesthez. Igaz, minden nemzet feladata a haladás; miért maradna el épen a magyar?

De mélyen tisztelt kongresszus, az a lázas, az az észbontó, az a semmi finanziaális áldozatot nem kimélő pazarlás, a melyet némely vállalatnál látunk, nem normális állapot, hogy ezt nem csak a mi, de az idegenből ide utazó közönség is kívánná, nem hiszem, nem hihetem. Azt mondják t. kartársaim közül sokan, a verseny készíti őket az ily határtalan költsékezésre, a melyből a többség összetörve kerül ki. Mások hivatkoznak a fejlődő izlésre, csinra és a fővárosias jellegre; már, m. t. kongresszus, én az izlést, a csint nem abban vélem feltalálni, hogy tönkretegyük magunkat az erőnkön tül költsékezéssel, hanem az egyszerűségben és czélszerűségben; vendéglőkben azonban leginkább a jó és előzékeny modorban; ezt igyekezzünk arra a színvonalra emelni, a melyet a magyar vendéglőstől méltán elvárhat a közönség.

Midőn az említett értekezlet az országos nyugdíjegyület szervezésére vonatkozó előterjesztésemet elfogadta, tudatában volt mindazon nehézségeknek, a melyeket egy ily nagy-szabású intézmény létesítése közben utjában fog találni, de a mely nehézségeket a m. t. kongresszus bölcsessége, higgadt tárgyilagossága, reméljük, könnyen le fog küzdeni. Igaz, uraim, mindazok, kik itt egybe gyűltünk, hála Istennek, még nem vagyunk nyugdíjképesek, de ez, m. t. kongresszus, a ma; hogy mi lesz holnap, azt csak az örök Isten tudja; az a holnap napjainkban a keserű pilula; mert hiszen a ma, az inycsiklandó édesség, a melynek elköltésénél azonban nem szabad megfeledkeznünk a holnapról. A fővárosi kartárs, összeköttetésénél fogva, valahogyan csak gondoskodhat magáról és övéiről, talán épen ebből a szempontból feleslegesnek tartja a nyugdíj-intézményt; de ki fog gondoskodni, ha nem

lesz nyugdíjgyelet, vidéki kartársainkról? ezeket nem szabad abban a városban, a hol megöregedtek, maguknak és családjuknak tisztességes társadalmi állást vívtak ki, azon város szegényházába küldeni, nem szabad őket annak a közönségnek terhére hagyni, melytől éltek, de mégis elbuktak; a mit tehát a m. t. kongresszus ki fog vivni, azt magáért és becsületes utódaiért fogja tenni, kik áldani fogják emlékünket és előrelátásunkat; bátran kiegészíthetem, m. t. kongresszus, azzal, hogy ezen intézmény hivatva lesz az árvák és özvegyek könyeit feltörölni; és ezzel meggyőzni véltem minden egyes tagját ezen kongresszusnak, hogy az országos nyugdíjgyelet mielőbbi életbeléptetése égető kérdés. Tudom, sőt erős meggyőződése, hogy csak jobbainkat érheti és éri legtöbbször baleset, őket, kik magas röptü szellemüktől vezéreltetve, nagyot, szépet és impozánsat óhajtanak közönségünknek nyújtani; hány ily magasán szárnyaló eszme tulajdonosa hull le a porba, elfelejtve, megszegyenítve, fájdalom — sokszor gyanusítva; mindez azonban, m. t. kongresszus, a haladó század mindent elragadni akaró fergetege; ezen fergeteg áldozatai számára kérem én a nyugdíj életbeléptetését; igen, uraim, ezt a századot egy fékevesztett paripához is hasonlíthatjuk; az ipar, a kereskedelem minden ágára nézve. Ennek a századnak fináncziális halottai számára akarom önöktől a nyugdíjat kieroszakolni, ennek a vége felé járó, nagyási hóbortban szenvedő, szélhámos századnak — ne adja az Isten — csak a családok pusztulása, nélkülözése lép nyomába; ezeken a családokon akar a nyugdíjgyelet segíteni. Nem ismeretlen talán a kongresszus m. t. tagjai előtt azon, a sötét homályból előbukkanó kétes existenciák mind sűrűbb felszaporodása, kik valódi fattyuhajtásai a mi fogalmunk szerinti tisztességes vendéglősöknek, vagy mondjuk kávéosoknak, kiknek piócza természete mindent kitalál, a fellelt erkölcsü nők alkalmazásától a hamis kártyázásig, hogy mentül több legyen vendégei között az áldozat. Ne higyjék, uraim, hogy eme ugynevezett kávéosok csak itt a fővárosban találhatók; burjánzanak azok már, de talán még nagyobb számmal Magyarország legtöbb vidéki városában is, kijátszva rendőrséget, hatóságot, szóval mindent a mi becsületes és tisztességes; innen van azután az a megbélyegző eljárás a rendőrkapitányok részéről, hogy rendeleteikben így szólnak hozzánk: «meghagyom a helybeli vendéglősök, korcsmárosok, hordárok, bérkocsi és sokszor bordélyház-tulajdonosoknak stb.». A mennyiben azonban vannak oly vendéglősök is, kik kosztpénz czimén a szobaasszonytól 50 frtot kérnek havonként, én ezekkel szemben egész jogosultnak tartom az ily rendeleteket; ez, uraim, tarthatatlan, csunya állapot, melyet az a testület, melyhez tartozni szerencsém van, tovább nem tűrhet.

Nem elégszik meg az ilyen fajtájú ember a saját vendégei tönkretételével, neki még a városban közelismerésben és becsülésben élő szaktársunk is kell; ezekkel nem lehet érintkezniök és ez fáj nekik; az ily pióczák által tönkre tett becsületes szaktársainknak nyujtsunk segílyt.

Indokolásom keretén kívül állónak tartom ugyan ily irányban bírálatot koczkatatni; elismerem, hogy kemény, sőt talán tulszigoru szavakat használtam a jelenkor és egyesek irányában, de nem lettem volna képes, m. t. kongresszus, egész képét ecsetelni helyzetünknek, ha mindezeket elhallgatom.

Idejét multa már azon merész állítás, mondhatnám

közmondás: «a jó bornak nem kell czégér» nagyon is kell, uraim; de hogy milyen, azt nem szükséges önök előtt bővebben magyaráznom.

Ne lássuk tehát a jelent, úgy mint általánosan mondják: a jelen századot más színben; borus felhőket takarhat az, a melyek talán összes reményeinket romba döntik; álljuk utját ezen, majdan hazánkön átvonuló viharoknak; tömörüljünk, mert a tömörülés és összetartás, valamint egyéb osztályoknál, úgy a mienknél is, magában hordja a siker magvát, munkálkodjunk előre, ma még nem késő, holnap talán már igen; kezdjük meg a második ezerévet egy ép oly emberbaráti, mint közhasznu intézménnyel, mely intézmény előnyeit szivemből kívánom, hogy a most élő nemzedéke szaktársaimnak soha sem vegye igénybe.

Midőn tehát végül a m. t. kongresszusnak szives figyelméért, melylyel kísért, köszönetet mondok, szabadjon előadásomat a budapesti mentők örök szép jeligéjével befejeznem: «Mindnyájunkat érhet baleset».

Határozati javaslat.

A mai napon egybehívott vendéglős-kongresszus mondja ki, miszerint elodázhatlan szükségét látja egy országos vendéglős-szövetség és ebből kifolyólag nyugdíj-intézmény életbeléptetésének; kebeléből egy bizottságot választ, mely az előmunkálatokat teljesíti és időről-időre a budapesti anyaegylet elnökségének tüzetes jelentést tesz eljárásáról. Az előforduló munkálati kiadásokat a már létező vendéglős-egyletektől kölcsönzött pénzzel fedezi, mit ha az intézmény életbe lép, minden egyes egylet pénztárának visszatérít.

Elnök. Az előadó ur oly szépen és buzgóan dolgozta ki ezen tárgyat, hogy kötelességet teljesít, midőn a kongresszus nevében a legnagyobb köszönetét fejezi ki. Ezután a vitát megnyitja.

Bozsa József kijelenti, hogy sok szép és áldásos dolgot hallott már eddig, azonban a kongresszust nagyon is közéről érdeklő fődologról még senki sem szólt. Ugyanis Magyarország igen sok vármegyével rendelkezik, azonban ezek székhelyein nem találkoznak ipartársulatokkal, mert ilyenek mindössze csakis Budapesten, Szombathelyen, Aradon és Pécsen vannak. Azért részéről czélirányosnak tartaná, ha a fővárosi ipartársulat, mint központ, felhívást bocsátana ki a megyék székhelyére társulatok alakítása czéljából és küldene ki egy nagyobb vendéglőst a vidéki társulatok alakítására. A vidék, ha társulatilag van szervezve, úgy működhetik, mint a központ, mert ha az egyesek százával is mennek panasza, az mindig csak százszor egy személy, de ha jóváhagyott alapszabályokkal bíró ipartársulat lép fel, az a testület súlyával működik.

Kéri ezen igénytelen, de mégis nagy fontosságú indítvány elfogadását.

Elnök csak röviden kíván reflektálni az előtte szóló ur előadására. Minden esetre kívánatos lenne ipartársulatok létesítése, de ez csak a jövőben képezheti tanácskozás tárgyát. Központ sincs még, mert ez is csak akkor lehet, ha Bokros ur indítványa, vagyis az orsz. szövetség létesül. Azt pedig, hogy a budapesti társulat ilyenmü tetemes költségekkel járó munkál kezdjen, megkivánni sem lehet. Azonban, ha az orsz. szövetség létre jön, úgy Bozsa ur indítványa is teljesül, tehát kéri az indítvány felett napirendre térni.

Bozsa József kijelenti, hogy indítványa nem is arra

irányult, hogy az ezuttal tárgyalassék, hanem majd akkor fogantossittassék, ha az orsz. szövetség létesült.

Sillay József figyelemmel arra, hogy ma a hangulat nagyon nyugodt, csak is Bozsó ur felszólalása készíti szólni, mert indítványa nagyon is eltért a tárgytól s az komolyan nem vehető. Bokros előadó ur szép előadása igazolja nem csak az ő egyéni műveltségét, hanem előadása olyan is volt, a mihez szó nem fér, mint neve Bokros, bokrosak az ő érdemei is. (Derűtség.) Szóló az indítványt teljességében elfogadja.

Szabó László dr. az indítványt egész terjedelmében elfogadja s részéről csak egy kiegészítő indítványt kíván tenni, addigra, míg az orsz. szövetség létre jön. Mert ugy ennek, mint a nyugdíj intézetnek létesítése igen nagy és nehéz munka s nagy időt igényel. Már pedig szóló addig is fenn akarja tartani az összeköttetést a főváros és vidék között. Ezt pedig olyformán óhajtáná, hogy a végrehajtó-bizottság a munkálatok menetéről értesitené a vidéket és ha a szövetség évekig sem jönne létre, ugy az esetre időnként tartassanak vendéglős gyűlések, melyek a mai kongresszus folytatását képeznék s így az összeköttetés és együttes munkálkodás a főváros és vidék között állandóan megmarad. Ha pedig 1897. vagy 1898-ban kongresszus tartatnék, ugy részéről Szombathely városának megbízásából a kongresszus minden tagját Szombathelyen szívesen látja. (Zajos helyeslés.)

Glück Frigyes Bokros előterjesztését egy kissé megkritizálni kívánja. Kritizálni kívánja pedig azért, mert egy orsz. magyar szállodás, vendéglős és korcsmáros szövetség és nyugdíjintézményről van szó. Az előadásból, — bár a végére jött — annyit vett ki, hogy a dolog nem új. Ugyanis tíz év előtt az első kongresszuson az előmunkálatok megtétettek és pedig a legnagyobb erélylyel s mi volt az eredménye? A kongresszus tagjai elszéledtek s a tűz, a mely lángolt kialudt, mert tény az, hogy az egész országból 120 bejelentés érkezett be.

A központban tagadhatatlanul meg van az erély, lelkesedés és akarat, de a mi kezdeményezésünk nem elég a vidéki összeköttetések létesítésére és fentartására, ha csak az ország különböző részeibe hazatávozó kongresszusi tagok az ügy apostolaivá nem lesznek s létesítik a vidéki ipartársulatokat. Ha azután a vidéken az állapotok konsolidálódnak, akkor megalkothatjuk a központot, a melynek a vidéki társulatok alosztályai leendenek.

Dr. Szabó László által felhozottakra nézve megjegyzi, hogy az ügyrend 12 pontja alkalmazandó, egyebekben pedig a maga részéről csatlakozik az indítványhoz.

Boor József megjegyzi, hogy dr. Szabó ur indítványáról majd a napirend után lehet szó, most pedig csak az iránt nyilatkozhat bárki, az indítványt elfogadja-e vagy sem.

Elnök felhívja a kongresszust, kíván e még valaki a tárgyhöz szólni? Szólásra nem jelentkezett senki, ő pedig csak annyit kíván megjegyezni, hogy már 1887. évben megtartott kongresszuson volt e tárgyról szó s akkor nagy fáradság, munka és anyagi áldozat után, több mint egy év elteltével sikerült egész Magyarországból 120 jelentkezőt szerezni, ebből láthatni tehát, mily nagy az indolencia a mi iparunknál. Ő maga részéről kéri ugy a dr. Szabó László ur, mint Bokros Károly ur indítványát egész terjedelmében elfogadni s még arra kéri Bokros előadó urat, álljon az ügy élére s tanulmányozza a kérdést s tegyen annak idején konkrét javaslatot.

Hasonlóképp hozzájárul ahhoz, hogy a kongresszus a szombathelyi társulat meghívását elfogadja. (Helyeslés.)

A vita be lévén fejezve, felhívja a kongresszust, hogy szíveskedjenek azok felállani, kik az indítványt elfogadják, (Elfogadjuk! Elfogadjuk!)

tehát határozatilag kimondja, hogy a X. indítvány egyhangulag elfogadtatott, egyuttal előadó urnak köszönetét fejezi ki. (Éljen Bokros!)

Elnök: Miután a napirend letárgyalatott, a tanácskozás berekesztése előtt az ügyrend 12. pontja értelmében felkéri a kongresszust a végrehajtó-bizottság megválasztására.

Szabó László dr. Glück Frigyes ur szavai következtében ugy szeretné a végrehajtó-bizottság hatáskörét magyarázni, hogy az ne csak a kongresszuson hozott határozatok végrehajtására szorítkozzék, hanem arra is terjedjen ki, hogy az állandó összeköttetést, míg a szövetség megalakulhat fentartsa.

Boor József: A végrehajtó-bizottság teendőit már neve magyarázza, t. i. hajtsa végre mindazt, a mit a kongresszus határozott, de ez is csak előkészítés, mert pénz nincs, így a munkálatok által felmerülő költségeket sem viselheti.

Elnök: Az ő nézete szerint is a végrehajtó-bizottság teendői közzé tartozik az anyag feldolgozása, a petíciók elkészítése és az illetékes helyekeni benyújtása és szorgalmazása, ugy a jövő évben tartandó kongresszus elé terjesztendő és szövetségre vonatkozó javaslat előkészítése. (Nagy zaj, többen egyszerre beszélnek, elnök cseppet.)

Glück Frigyes ajánlja, hogy a vidékre figyelemmel egy nagybizottság választassék, a mely kebeléből küldené a szűkebbkörű végrehajtó-bizottság tagjait.

Elnök legcélszerűsábbnak tartaná, ha a végrehajtó bizottságba a társelnökök, előadók választatnának be, tehát összesen 18-an, a budapesti társulat pedig a választmányból egészítené ki magát az ügyrend értelmében. (Általános helyeslés.) Tehát ily értelemben kimondom a határozatot. (Helyeslés.)

Szabó László dr. azt óhajtáná, hogy a bizottságba Glück ur benne legyen.

(Felkiáltások: Tagja a választmányynak?)

Elnök ajánlja, hogy a végrehajtó-bizottság elnökéül Glück Frigyes ur választassék meg.

Glück Frigyes sajnálja, hogy indítványa mellőztetett, mert az ország összes részeit kívánta, hogy képviselve legyenek.

Saját személye szempontjából az elnök ur által tett megtisztelő ajánlatot el nem fogadhatja, mert ama állásra a budapesti ipartársulatnak érdemes és köztiszteletben álló elnöke a leghivatottabb erre. Egyébként élete ideálja a közügyet szolgálni és teljes erejével a vendéglős-ipart emelni, de a felajánlt elnökséget nem fogadja el. (Felkiáltások: Éljen Gundel.)

Elnök kijelenti, hogy bár üzletileg nagyon el van foglalva s majdnem minden szabad idejét az ipartársulat ügyeinek szenteli, a közkiváncságot előtt meghajol és a végrehajtó-bizottság elnökségét elfogadja s igyekezni fog a megválasztott tagokkal együtt a jövő évi szombathelyi kongresszus munkálatait annyira előkészíteni, hogy már kész tervezetek legyenek bemutatathatók, azonban egyet már most kimondhat a kongresszus, hogy ha az orsz. szövetség megalakul, elnökéül Glück Frigyes ur fog megválasztatni. (Zajos helyeslés.)

Tisztelt kongresszus!

Több tárgy nem lévén, mielőtt berekesztené a kongresszust, kedves kötelességének tartja, a kongresszus hálás köszönetét a következő uraknak kifejezni s maradandó emlékül a jegyzőkönyvbe igtatni, ugyanis Matlekovits Sándor ő exellentájának, a kiállítás igazgatóságának, jelesül Schmidt József ő méltóságának, a ki a termet három napra díjmentesen adta a kongresszus rendelkezésére, továbbá, bár már tegnap is kifejeztetett, ma még ujabban Kovács Gyula dr. osztálytanácsos ő nagyságának, a ki a pénzügyminiszterium képviselőjében volt kegyes két napon át nem csak megjelenni, de tanácskozásainkban résztvenni és támogatni, úgy támogatását beadványaink tekintetében tőle telhetőleg továbbra is megígérni. (Éljenzés.)

Kedves kötelességének ismeri köszönetét kifejezni az előadó uraknak, (Éljenzés.) a kik oly nagy lelkesedéssel és odaadással, szorgalommal feleltek meg feladatuknak; egyuttal nem mulaszthatja el hálás köszönetét kifejezni a budapesti ipartársulat azon tagjainak, a kik a kongresszus létesítése körül kiváló buzgóságot tanusítottak és pedig név szerint első sorban ifj. Ács Károly társulati ügyésznek, (Éljen.) Wirth Ferencz és Förster Konrád uraknak, utóbbinak különösen mint a kongresszus pénzügyminiszterének, ki óriás munkát végzett, továbbá Kern Ferencz, Koch József és Kommer Ferencz uraknak (Éljenek.) s végül a legszorgalmasabb munkatársnak, Poppel Miklós titkár urnak, a ki heteken át éjjel és nappal dolgozott, és a választmány összes tagjainak. (Éljenek.) Továbbá köszönetet mond a kongresszus összes tagjainak, a kik úgy a fővárosból, mint különösen a vidékről eljöttek, hogy a kongresszuson részt vegyenek és még, azon óhajt fűzöm hozzá, hogy bár Magyarország minden vendéglőse olyan lelkesedéssel viselkedjék a vendéglős-ipar iránt, mint azok, a kik megjelenésükkel és támogatásukkal bebizonyították. Végre kedves kötelességének tartja azt is, hogy a sajtónak köszönetet mondjon azon kitartásért és figyelemért, a melylyel a tanácskozásokat kísérte és a nagy közönség érdeklődését tanácskozásaink iránt nemcsak felbresztette, de fenn is tartotta. (Éljenzés.)

Kívánja még, hogy az Uristen áldása kísérje a kongresszuson megjelenteket hazautazásukban s kéri őket, ne feledjék, hogy az 1896-ik millennáris esztendőben tartatott meg a második, de tulajdonképen az első vendéglős-kongresszus. Ha ezt emlékükből megtartják, úgy meg van győződve arról, hogy mindaz] el fog éretni, a mi fölött határozat hozatott. Az Uristen áldja meg a szaktársakat. (Éljenzés.)

Boor József:

Tisztelt kongresszus!

Az elnök szavának visszhangjaképen bátorodik a kongresszus nevében köszönetet mondani a budapesti társulat választmányának, mint különösen elnökének, kinek páratlan buzgalmát és fáradhatatlanságát a kongresszus összes tagjai örömmel tapasztalták. (Éljenzés.) Az Isten éltesse az elnököt és becses családját.

Bokros Károly:

Mélyen t. kongresszus!

Az előtte szóló ügyvéd ur megelőzte őt, hogy a kongresszus köszönetét fejezze ki Gundel János elnök urnak, a bölcs, igazságos és szakszerű vezetésért, mind a mellett hogy ő, mint a vidéki vendéglősöknek sorrendre nézve utolsó

előadója, nem távozhatik a nélkül, hogy meg ne emlékezzék az elnök dicsteljes működéséről, a mit összegez abban, «az Isten éltesse őt sokáig, hogy szaporítsa a vendéglős kartársaknak nem csak vagyonát, hanem erejét is, hogy ezen erő a vendéglős-ipar emelésére és az osztály dicsőségére felhasználtsék. Nagyon kívánatosnak tartja még ezen kimagasló egyén mellett egy kevésbé kimagasló egyénről is megemlékezni, a ki erejét és genialitását a kongresszus rendelkezésére bocsátotta, ez a másik férfiú Glück Frigyes és kívánja, hogy a magyarországi vendéglősöknek ezen két vezérlő csillagát a bennünket érdeklő ügy igaz védelmére és az ipar támogatására az Uristen családostól sokáig éltesse. (Lelkes éljenzés.)

Szabó László dr.:

Tisztelt kongresszus!

Megtoldja az előtte szóló ur szavait azzal az indítvánnyal, hogy Gundel János ur érdemei ne csak általában, hanem egyenként is a jegyzőkönyvben megörökíttessenek, hogy az utódok tanulhassák meg, hogyan kell egy derék férfinak a közügyek terén áldozatkézen és önzetlenül munkálkodni. (Lelkes és hosszantartó éljenzés.)

Ezzel a kongresszus harmadik napja déli tizenkét és fél órakor berekesztetett.

Megjegyeztetik még, hogy a napirend és ügyrend kiegészítéseként ezen jegyzőkönyvhöz van fűzve.

Kmft.

Ipartársulati ügyek.

Jegyzőkönyv. Felvétellett Budapesten, 1896. november hó 9-én a Budapesti szállodások, vendéglősök és koreszmárosok ipartársulata választmányi üléséről.

Jelen voltak: Gundel János elnök, id. Kammer Ernő tisztb. elnök, Wirth Ferencz alelnök, Prindl Nándor, Bittner Alajos, Maloschik Antal, Méhringer Rezső, Karikás Mihály, Sperl Flóris választmányi tagok, ifj. Ács Károly társulati ügyész és Poppel Miklós titkár.

Meg nem jelenésüket igazolták: Krist Ferencz, Nosek Ignác, Kommer Ferencz, Lippert Lajos, Wohlfarth Vilmos választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván, jegyzőkönyv hitelesítőül Sperl Flóris és Karikás Mihály urat kéri fel.

1. Az október 30-án tartott választmányi ülésről felvett jegyzőkönyv felolvastatván,

hitelesítése a legközelebbi ülésre marad.

2. Elnök bejelenti, hogy Fenkl Gyula ur, a kőbányai részvény sörfőzde volt képviselője egy 100 frtos «Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztári 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevelet» küldött be a szakiskola javára.

Köszönettel tudomásul vétetvén, az elnök indítványára határozatlik, hogy úgy a kötvény, valamint a Rajágh Lajos ur által hasonló célra felajánlott 100 frtos italmérési kötvény is beváltandó.

3. Leidenberger Péter azon írásbeli bejelentése, hogy a vendéglős-ipart már nem folytatja s így az ipartársulat kötelekéből kilép,

tudomásul vétetik.

4. Az országos pinczér nyugdíj-egyesületnek, a f. évi november hó 10-ére kitűzött előkészítő bizottsági ülésén való megjelenés,

a módosított alapszabály-tervezet elbírálása,

a nyugdíj-egyesületbe belépni kívánó ipartársulati tagok gyűjtő-ívének beküldése,

végül az egyesület alaptörvényéhez való hozzájárulás tárgyában kibocsátott körlevele beterjesztetvén,

az erre vonatkozó jelentés, mely szerint az ipartársulat, a választmány korábbi határozata folytán, ez ügyben semmiféle érdemleges tárgyalásba nem bocsátkozhatik mindaddig, míg a már egy ízben kitűzve volt, de az egyesület írásbeli kérelmére elhalasztott értekezlet az ipartársulatnál meg nem tartatik,

helyeslőleg tudomásul vétetvén, az egyesületnek ezen értelemben adott válasz jóváhagyatik.

5. Elnök bejelenti, hogy az országos magyar vendéglős-kongresszus jegyzőkönyve most már elkészülvén, annak nyomán a többi munkálatokhoz, nevezetesen a kongresszusi határozatok végrehajtásához, tehát első sorban az egyes szakminiszteriumokhoz külön-külön benyújtandó kérvények keretébe tartozó ügyek megállapításához kell hozzáfogni. E végből szükségesnek tartja a végrehajtó-bizottság mielőbbi összehívását. De czélszerűnek vélné, ha a végrehajtó-bizottság elé már egy kész javaslat terjesztetnék.

A beterjesztett jegyzőkönyv tudomásul vétetvén, határozatott, miszerint a kongresszusi végrehajtó-bizottság 1896. évi november hó 24-ik napjának (kedd) d. e. 9 órájára hívandó össze s tárgyalásait az István főherceg szállodában fogja tartani.

A társulati ügyész ur felkérérik, hogy a szakminiszteriumokhoz benyújtandó kérvényekről javaslatot készíteni s azt

a folyó évi november hó 20-ikára egybehívandó választmányi ülés elé terjeszteni sziveskedjék, mely alkalommal a választmány feladata lesz az egész munkálatot már előzetesen tárgyalni.

A kongresszus jegyzőkönyve pedig az ipartársulat értesítőjében közlendő.

Több tárgy nem lévén napirenden az ülés befejeztetett.

Kmf.

Mustár

legjobb és legolcsóbb
francia módra készítve
5 kiló vételnél 50 kr.

Árjegyzéket kívánatra küld

MOCZNIK L.

Conserv- és mustár gyáros
BUDAPEST,
VIII. ker., Alföldi-utca 10. sz

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY-SERFŐZŐDE

BUDAPEST—KÖBÁNYÁN

Városi iroda: VIII. kerület, ESZTERHÁZY-UTCZA 6. szám.

Ajánlja:

ászok, király, márcziusi világos, márcziusi söfél „bajor mód“,
udvari „pilseni mód“, kétszeres márcziusi világos és söfél, vala-
minf bak söreit.

Ezen, a legujabb technikai berendezésekkel fölszerelt serfőzödénknak évi gyártási képessége 400.000 hektoliter és az évenkinti eladás circa 300.000 hektolitert teszen. Az ország minden részében sörraktárosok által vagyunk képviselve; nagyobb raktáraink Arad-, Szeged-, Miskolcz-, Kolozsvár-, Nagyvárad-, Nyiregyháza-, Temesvár- és Debreczenben vannak.

Borivóknak, kik a bort savanyvízzel keze-
retik vegyíteni, mindenképp e'őt a

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

legfinizáltabb érpálya
SAVANYU-KUT

ajánlható. E vis kősbősbíti a bor savát és az itálnak
felette kellemetes, ingerlő mellékizt ád, annélkül, hogy
azt feketére festend.

Kőbányai

Polgári Serfőző

részvénytársaság.

Szent - István - sör.

Polgár-sör.

**LUHNERZSE-
BET**

Kitűnő gyógy- és élvezeti víz; emeli az étvágyat, elő-
mozdítja az emésztést, üdít és élénkít.

Kizárólagos szállítók

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

Kohlensäure-Industrie

DER FIRMA

Dr. EUGEN und EMIL von WÄGNER

Chemische Fabrik. Budapest, IX., Soroksárergasse 96.

Empfiehl ihre

BIERSCHANK-VORRICHTUNGEN

PATENT WÄGNER.

Von diesen Bierschank-Vorrichtungen sind in verschiedenen Ausstattungen bereits mehrere hundert Stück in Budapest und in der Provinz in Betrieb und finden in Folge der wesentlichen Vortheile und Ersparnisse ungetheilten Beifall.

Kostenüberschläge und Abbildungen stehen zu Diensten, sowie eine Anzahl Zeugnisse zur Einsicht. Die unterfertigten Bierbrauereien empfehlen jedem Wirth zur Wahrung ihrer eigenen Interessen, die Anschaffung einer Bierschank-Vorrichtung der Firma Dr. Eugen u. Emil v. Wägner.

Anton Dreher's Bierbrauerei.

Erste Actien-Bierbrauerei.

Steinbrucher Bürgerliche Bierbrauerei Act.-Ges.

Steinbrucher Königs-Bierbrauerei Act.-Ges.

Saját tapasztalatom alapján minden vendéglősnek ajánlom a Wägner-féle készüléket

Gundel János.

FABRIK FLÜSSIGER KOHLENSÄURE.

ZUR BEACHTUNG: Zum Bierschank darf blos chemisch-reine flüssige Kohlensäure verwendet werden, welche in unserer Fabrik erzeugt, den Budapester Wirthen regelmässig und franco ins Haus geliefert wird.

➔ Az üzlet a nyár folyamán Vámház-körut 4. sz. alá helyeztetik át! ➔

LÖWENSTEIN M. (MIHÁLY)

cégtulajdonos LÖWENSTEIN F. NÁNDOR

cs. és kir. udvari szállító, József főherceg cs. és kir. fensége udvari szállítója.

Főüzlet:

IV. ker., Eskütér.

Fióküzlet:

IV., Kishid-utca 7.

ajánlja nagy raktárát

mindennemű fűszer-árúkbán a legjobb minőségben; mindennemű bel- és külföldi sajtokban, hus, hal, főzelék és gyümölcs conservekben, csokoládé, francia és magyar cognacban, angol és francia különlegességeket, finom konyhák részére finom főző bort: Madera, Marsalla, Sherryt.

*Kizárólagos főraktára az „Anglo Continenthal Thee-Association”-nak
legjobb fekete teákban, valódi Jamaika rumok.*

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

PEZSGŐ

CHAMPAGNER

LOUIS FRANÇOIS & Co.

PROMONTOR.

Kitüntetések:

Páris 1889. EZÜST-ÉREM
Nizza 1890. ARANY-ÉREM
Lissabon 1890. Hors Concours és
NAGY DIPLOM
Temesvár, NAGY ARANY-ÉREM.

Auszeichnungen:

Paris 1889. SILB. MEDAILLE
Nizza 1890. GOLD. MEDAILLE
Lissabon 1890. Hors Concours und
GROSSES DIPLOM
Temesvár GROSSE GOLD.-MEDAILLE.

Főképviseelők: — General-Vertretung:

RUDA és BLOCHMANN

BUDAPEST, Akadémia utca 16.